

Socialutskottets betänkande 2024/25:SoU13

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om ANDTS-strategin, alkohol-, narkotika- och tobaksfrågor samt frågor om spelberoende.

I betänkandet finns 23 reservationer (S, SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden.....	8
ANDTS-strategin.....	8
Utskottets ställningstagande.....	10
Alkoholfrågor.....	11
Utskottets ställningstagande.....	17
Narkotikafrågor.....	19
Utskottets ställningstagande.....	25
Tobaksfrågor.....	27
Utskottets ställningstagande.....	32
Spelberoende.....	34
Utskottets ställningstagande.....	36
Motioner som bereds förenklad.....	36
Utskottets ställningstagande.....	37
Reservationer.....	38
1. ANDTS-strategin, punkt 1 (S).....	38
2. ANDTS-strategin, punkt 1 (MP).....	38
3. Alkoholagens krav på matsservering och eget kök, punkt 2 (C).....	39
4. Vissa ändringar i alkoholagstiftningen, punkt 3 (C).....	40
5. Främjandeförbud, punkt 4 (S, V, MP).....	41
6. Alkoholens skadeverkningar, punkt 5 (V).....	41
7. Alkoholens skadeverkningar, punkt 5 (MP).....	42
8. Narkotikautredningens betänkande, punkt 7 (S, V, C, MP).....	42
9. Narkotikapolitiken, punkt 8 (SD).....	43
10. Narkotikapolitiken, punkt 8 (V, MP).....	44
11. Kunskapscentrum m.m., punkt 9 (V).....	44
12. Behandling av personer med missbruksproblem, punkt 10 (V).....	45
13. Behandling av personer med missbruksproblem, punkt 10 (MP).....	46
14. Förebyggande arbete mot missbruk bland unga, punkt 11 (V, MP).....	46
15. Försäljning av lustgas i berusningssyfte, punkt 12 (S, V, C, MP).....	47
16. Drogturism och import av narkotika, punkt 13 (S).....	48
17. Tobak och tobaksfria nikotinprodukter m.m., punkt 14 (S).....	48
18. Tobaksförebyggande arbete m.m., punkt 15 (V, MP).....	49
19. Tobaks- och nikotinfria miljöer, punkt 16 (MP).....	50
20. Reglering av vitt snus inom EU, punkt 17 (SD).....	50
21. Spelberoende, punkt 18 (S).....	51
22. Spelberoende, punkt 18 (V).....	51
23. Spelberoende, punkt 18 (MP).....	52
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	53
Motioner från allmänna motionstiden 2024/25.....	53
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet.....	68

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

ANDTS-strategin

1. ANDTS-strategin

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2616 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 129.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Alkoholfrågor

2. Alkohollagens krav på matservering och eget kök

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:314 av Erik Hellsborn (SD),

2024/25:506 av Anne-Li Sjölund (C),

2024/25:708 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1191 av Rickard Nordin och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkande 10,

2024/25:1780 av Carl Nordblom och Kristina Axén Olin (båda M),

2024/25:1899 av Anders Ådahl (C) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2051 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,

2024/25:2216 av Johanna Rantsi (M),

2024/25:2416 av Oliver Rosengren m.fl. (M) yrkande 1,

2024/25:2781 av Sten Bergheden (M),

2024/25:3013 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 40 och

2024/25:3187 av Bo Broman (SD).

Reservation 3 (C)

3. Vissa ändringar i alkoholagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:313 av Erik Hellsborn (SD),

2024/25:1290 av Camilla Rinaldo Miller och Larry Söder (båda KD),

2024/25:1839 av Kristina Axén Olin m.fl. (M),

2024/25:1855 av Kristina Axén Olin (M) och

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 39, 41 och 42.

Reservation 4 (C)

4. Främjandeförbud

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 27 och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 131.

Reservation 5 (S, V, MP)

5. Alkoholens skadeverkningar

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 26 och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 97.

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (MP)

6. Systembolagets ägardirektiv

Riksdagen avslår motion

2024/25:2243 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD).

Narkotikafrågor

7. Narkotikautredningens betänkande

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 och

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 36.

Reservation 8 (S, V, C, MP)

8. Narkotikapolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1356 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 7,

2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 och

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 1 och 3.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (V, MP)

9. Kunskapscentrum m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 1 och

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 2, 16 och 20.

Reservation 11 (V)

10. Behandling av personer med missbruksproblem

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 12 och

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 120.

Reservation 12 (V)

Reservation 13 (MP)

11. Förebyggande arbete mot missbruk bland unga

Riksdagen avslår motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 21.

*Reservation 14 (V, MP)***12. Försäljning av lustgas i berusningssyfte**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:881 av Magnus Manhammar (S),

2024/25:1759 av Joakim Järrebring m.fl. (S),

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 137,

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 109 och

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 34.

Reservation 15 (S, V, C, MP)

13. Drogturism och import av narkotika

Riksdagen avslår motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 140.

Reservation 16 (S)

*Tobaksfrågor***14. Tobak och tobaksfria nikotinprodukter m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 3 och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 133–135.

Reservation 17 (S)

15. Tobaksförebyggande arbete m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 99, 100, 102–104 och 108.

Reservation 18 (V, MP)

16. Tobaks- och nikotinfria miljöer

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:814 av Anna Wallentheim och Linnéa Wickman (båda S),

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 106 och 107 samt

2024/25:3147 av Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Reservation 19 (MP)

17. Reglering av vitt snus inom EU

Riksdagen avslår motion

2024/25:1463 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 20 (SD)

*Spelberoende***18. Spelberoende**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 35,

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 110–114 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 79.

Reservation 21 (S)

Reservation 22 (V)

Reservation 23 (MP)

*Motioner som bereds förenklat***19. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 21 januari 2025

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Johan Hultberg (M), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlgvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Lina Nordquist (L) och Karin Sundin (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar om ANDTS-strategin, alkohol-, narkotika- och tobaksfrågor samt frågor om spelberoende. Av dessa behandlas ca 80 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets överväganden

ANDTS-strategin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ANDTS-strategin.
Jämför reservation 1 (S) och 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 129 föreslås ett tillkännagivande om att påbörja arbetet med en ny ANDTS-strategi för perioden efter 2025.

I kommittémotion 2024/25:2616 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att anhörigperspektivet får en tydlig plats i arbetet med strategin för ANDTS-politiken 2026–2029.

Pågående arbete

En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025

I mars 2022 beslutade regeringen om en strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025, den s.k. ANDTS-strategin (skr. 2021/22:213). Syftet med strategin är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser inom ANDTS-området ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022–2025. ANDTS-strategin ska bidra till de övergripande målen för ANDT-respektive spelpolitiken:

- ett samhälle som är fritt från narkotika och dopning
- minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol
- minskat tobaksbruk
- minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

ANDTS-strategin omfattar hela befolkningen. Den sträcker sig från förebyggande arbete och brottsbekämpning till vård och stöd, och den inkluderar insatser som syftar till att begränsa både tillgängligheten och efterfrågan. De övergripande målen för ANDTS-politiken kompletteras i strategin av en målstruktur med sju långsiktiga mål:

- Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska.
- Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

- Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska.
- Antalet personer som utvecklar skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska.
- Personer med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet.
- Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska.
- En folkhälsobaserad syn på ANDTS inom EU och internationellt.

Till målen knyts prioriterade insatsområden som ska vägleda genomförandet, samordningen och uppföljningen under strategiperioden.

Skrivelsen behandlades i betänkande 2021/22:SoU25 (rskr. 2021/22:423), se nedan om tillkännagivanden.

Uppdrag om att stödja genomförandet av ANDTS-politiken

I april 2021 gav regeringen Folkhälsomyndigheten i uppdrag att stödja och vara pådrivande i genomförandet av ANDTS-strategin 2021–2025. I uppdraget ingick bl.a. att lämna förslag på hur en långsiktigt hållbar utveckling, förvaltning och spridning av kunskapsbaserade arbetssätt och metoder bör organiseras för att stödja det lokala och regionala ANDTS-förebyggande arbetet. I maj 2022 återrapporterade Folkhälsomyndigheten denna del av uppdraget i rapporten Förslag för kunskapsbaserat förebyggande ANDTS-arbete på lokal och regional nivå. I rapporten föreslår Folkhälsomyndigheten att

- samordning av nationell förvaltning av ANDTS-metoder testas under en pilotperiod på tre år
- ett prioriteringsforum för en systematisk, transparent och samverkad bild av kunskapsbehov kopplat till ANDTS bildas
- kunskapsbaserad forskning för ANDTS-arbete utforskas utifrån erfarenheter från forskning, profession och civilsamhälle
- samverkan mellan ANDTS-samordning och nationell kunskapsstyrning stärks utifrån stödstrukturen för folkhälsoarbetet.

Folkhälsomyndigheten ska senast den 1 maj 2025 lämna in en samlad uppföljning av ANDTS-strategin till Regeringskansliet. Uppföljningen ska omfatta utvecklingen i förhållande till strategins mål samt den verksamhet som har genomförts under strategiperioden inom de insatsområden som anges i ANDTS-strategin, liksom en bedömning av strategins resultat. Folkhälsomyndigheten ska även i den samlade uppföljningen lämna in förslag som kan utgöra underlag för utformningen av den fortsatta ANDTS-politiken.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om ANDTS-strategin

Motionsyrkanden om ANDTS-strategin behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU11 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:91).

Tillkännagivanden om en ny ANDTS-strategi m.m.

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 (prop. 2020/21:132) ett antal tillkännagivanden till regeringen. Ett av tillkännagivandena handlade om att regeringen borde återkomma med ett förslag till ny ANDTS-strategi (bet. 2020/21:SoU25 s. 17–18, 1 res. S, MP). Den 15 juni 2021 biföll riksdagen utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:375).

I betänkande 2021/22:SoU25 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 (skr. 2021/22:213) föreslog utskottet bl.a. ett tillkännagivande till regeringen om att den skyndsamt borde genomföra de beslut som riksdagen fattade den 15 juni 2021 om ANDTS-strategin (s. 24–25, 2 res. S och MP). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:423).

I regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 anförde regeringen bl.a. följande (s. 216):

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om ny ANDTS-strategi (bet. 2020/21:SoU25 s. 17 f.). Regeringen överlämnade i mars 2022 skrivelsen En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 (skr. 2021/22:213) till riksdagen. Regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet var tillgodosett och slutbehandlat (skrivelsen s. 25 f.). Riksdagen ansåg dock, i samband med behandlingen av regeringens skrivelse att tillkännagivandet inte kunde anses tillgodosett och slutbehandlat genom den redovisade åtgärden (bet. 2021/22:SoU25 s. 24 f., rskr. 2021/22:423). Punkten står därför åter som öppen. En förnyad ANDTS-strategi bör vila på ett reviderat övergripande mål som tar hänsyn till de varierande skadeverkningarna som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka [...]. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av tillkännagivandet. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

I mars 2022 beslutade regeringen om en strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025. Syftet med strategin är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser inom ANDTS-området ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022–2025. Utskottet noterar att regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att stödja och vara pådrivande i genomförandet av strategin.

Folkhälsomyndigheten ska senast den 1 maj 2025 lämna in en samlad uppföljning av ANDTS-strategin till Regeringskansliet. I samband med detta ska myndigheten lämna förslag som kan utgöra underlag för utformningen av den fortsatta ANDTS-politiken. Därmed anser utskottet att riksdagen inte behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:2616 (MP) yrkande 1 och 2024/25:3022 (S) yrkande 129. Motionsyrkandena bör därmed avslås.

Alkoholfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. alkohollagens krav på matservering och eget kök, främjandeförbud och alkoholens skadeverkningar.

Jämför reservation 3 (C), 4 (C), 5 (S, V, MP), 6 (V) och 7 (MP).

Motionerna

Alkohollagens krav på matservering och eget kök

I kommittémotion 2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 40 föreslås ett tillkännagivande om att ta bort kravet på matservering och eget kök för att få servera alkohol.

Motionsyrkanden om att avskaffa kravet på matservering och eget kök vid alkoholservice finns även i motionerna 2024/25:314 av Erik Hellsborn (SD), 2024/25:708 av Daniel Persson (SD), 2024/25:3013 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1, 2024/25:1780 av Carl Nordblom och Kristina Axén Olin (båda M), 2024/25:2051 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2, 2024/25:2416 av Oliver Rosengren m.fl. (M) yrkande 1, 2024/25:2781 av Sten Bergheden (M), 2024/25:506 av Anne-Li Sjölund (C), 2024/25:1191 av Rickard Nordin och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkande 10 samt 2024/25:1899 av Anders Ådahl (C) yrkandena 1 och 2.

I motion 2024/25:3187 av Bo Broman (SD) föreslås ett tillkännagivande om en översyn och modernisering av den svenska alkohollagstiftningen. Motionären vill se en översyn av bl.a. kravet på att kunna servera mat i samband med alkoholservice och kravet på eget kök i anslutning till serveringsstället.

I motion 2024/25:2216 av Johanna Rantsi (M) föreslås ett tillkännagivande om en moderniserad alkohollag. Motionären framhåller bl.a. att matkravet är föråldrat och har en negativ inverkan på besöksverksamheten.

Vissa ändringar i alkohollagstiftningen

I kommittémotion 2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 39 föreslås ett tillkännagivande om att utreda författningsändringar som gör

att en gäst kan medföra alkohol mellan olika platser med serveringstillstånd inom samma verksamhet, t.ex. mellan baren och rummet på ett hotell. I yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att förtydliga alkohollagstiftningen så att det framgår att det är tillåtet att förblanda drinkar på ställen med serveringstillstånd. I yrkande 42 föreslås ett tillkännagivande om att utreda författningsändringar om alkoholserving vid cateringverksamhet som innebär att ett beviljat tillstånd för catering ska vara giltigt även utanför den tillståndsgivande kommunen samt att tillstånd för catering även får gälla utomhus.

I motion 2024/25:313 av Erik Hellsborn (SD) föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa förbudet mot färdigblandade drinkar.

I motion 2024/25:1839 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över förutsättningar och möjligheter att tillåta servering av färdigblandade drinkar på restauranger och barer.

I motion 2024/25:1855 av Kristina Axén Olin (M) föreslås ett tillkännagivande om att tillåta gemensamma serveringsställen för närliggande verksamheter med serveringstillstånd, som innebär geografiska alkohol-tillstånd.

I motion 2024/25:1290 av Camilla Rinaldo Miller och Larry Söder (båda KD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda alkohollagen när det gäller att tillåta pausserving före och efter en föreställning.

Främjandeförbud

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 131 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra förslaget från utredningen SOU 2024:23 om ett förbud mot kommersiellt främjande av detaljhandel med och privatinförsel av alkoholdrycker.

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om en lagändring om främjandeförbud för distanshandel av alkohol.

Alkoholens skadeverkningar

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag på en långsiktig plan med åtgärder för att motverka alkoholens skadeverkningar.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 97 föreslås ett tillkännagivande om initiativ för att uppmärksamma och förebygga alkoholskador hos nyfödda.

Systembolagets ägardirektiv

I motion 2024/25:2243 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen genom ägardirektiv till Systembolaget AB ska säkerställa att försäljning av plastpåsar i fysiska butiker återupptas.

Bakgrund

Den svenska alkoholpolitiken

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). Målet ska nås genom sådana insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Den svenska alkoholpolitiken bygger på kunskapen om att tillgängligheten till alkohol har betydelse för utvecklingen av totalkonsumtionen och för alkoholskadornas omfattning. För att nå det alkoholpolitiska målet och åstadkomma en minskad konsumtion krävs en effektiv skyddslagstiftning. Grundläggande instrument är alkoholskatten, detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker liksom en restriktiv reglering av marknadsföring av alkohol.

Pågående arbete

Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet

I juli 2022 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet och därtill närliggande frågor samt att analysera behovet av förändringar och förtydliganden av regelverken (dir. 2022:111). Syftet med uppdraget var att säkerställa en sammanhållen och systematisk reglering inom området för att uppnå en effektiv och rättssäker tillämpning till skydd för folkhälsan, med särskilt fokus på att uppnå en hög skyddsnivå för barn och unga.

Utredaren skulle bl.a. analysera och lämna förslag på hur skyddet för barn och unga kunde stärkas, bl.a. genom reglering av lustgas i berusningssyfte och frågor som berör marknadsföring av alkohol, produktkrav för tobak och nikotinprodukter, förbud mot langning av tobak och nikotinprodukter samt tobaks- och nikotinfri skoltid. Vidare skulle utredaren göra en översyn av reglerna om förmedlings- och försäljningstjänster av alkoholdrycker samt bedöma behovet av en ny reglering. När det gällde alkohollagens serveringsregler m.m. skulle utredaren bl.a. bedöma utrymmet för och behovet av lättnader i regelverket för att få serveringstillstånd samt överväga om kraven kunde moderniseras, förenklas och förtydligas utan att göra avkall på skyddsintresset. När det gällde informationstexter om alkoholens skadeverkningar vid marknadsföring skulle utredaren bl.a. analysera och bedöma om några av de nuvarande informationstexterna om alkohol i marknadsföring borde tas bort, förtydligas eller målgruppsanpassas eller om det behövde läggas till ny informationstext samt analysera om området där informationstexter krävs borde utvidgas. Uppdraget skulle enligt direktivet redovisas senast den 31 oktober 2023. I maj 2023 beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv till utredningen (dir. 2023:71). Utredningen fick då i uppdrag att även analysera och ta ställning till vissa frågor om förvaringsförbudet för

alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat samt om det skulle införas ett förvaringsförbud för tobaksvaror och nikotinprodukter

I mars 2024 lämnade utredningen betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23). När det gäller alkoholfrågor föreslår utredningen bl.a. följande:

- Det nuvarande matkravet för att få servera alkohol förändras något. I stället för att behöva kunna erbjuda ett utbud av flera förrätter, huvudrätter och efterrätter ska det räcka med att restaurangen kan erbjuda flera fullgoda måltider, vilket t.ex. även kan vara matiga sallader.
- Tiden för när matutbudet får begränsas till enklare maträtter ska tidigareläggas från kl. 23.00 till kl. 22.00. Skälet till förslaget är att kravet i många kommuner uppfattas som onödigt betungande för restaurangen eftersom efterfrågan på en full måltid ofta är låg efter kl. 22.00.
- Kommersiellt främjande av detaljhandel med och privatinförsel av alkoholdrycker ska förbjudas. Förbudet innebär att det inte blir tillåtet att genom förmedling av försäljning av alkoholdrycker påverka konsumenter till köp, exempelvis genom digitala varukorgar med vidareslussning till Systembolagets eller en utländsk säljares onlinebutik.
- Kravet på informationstexter vid marknadsföring av alkoholdrycker i tryckta skrifter ska utvidgas till att omfatta all sådan marknadsföring oavsett i vilket medium den sker. Syftet med förslaget är att även den marknadsföring som sker på nätet ska omfattas av kravet på informationstexter.

Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Effektivare folkhälsoinsatser genom hälsoekonomiska analyser

I februari 2024 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att lämna ändamålsenliga förslag på hur nuvarande uppföljningssystem av folkhälsopolitiken kan vidareutvecklas genom att kompletteras med hälsoekonomiska analyser (dir. 2024:21). Syftet är att kunna följa utvecklingen av samhällets kostnader för påverkbara riskfaktorer för ohälsa samt att kunna utvärdera större satsningar inom folkhälsopolitiken och kunna påvisa nyttan av dessa för både den enskilde och samhället. Vidare omfattar uppdraget att utvärdera alkoholpolitikens olika styrmedel i förhållande till det folkhälsopolitiska målet om att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar.

När det gäller uppdraget att utvärdera alkoholpolitikens olika styrmedel ska utredaren

- undersöka och utvärdera effekterna av alkoholpolitikens olika styrmedel ur ett folkhälsopolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv
- bedöma hur effektiva dessa styrmedel är samt hur väl de har uppfyllt sitt syfte, som är att uppnå det alkoholpolitiska målet om att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar.

Uppdraget att utvärdera alkoholpolitiken görs bl.a. mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande till regeringen om att genomföra en bred utvärdering av alkoholpolitiken (bet. 2021/22:SoU10, rskr. 2021/22:150).

Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2025.

Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor

I september 2023 publicerade Socialstyrelsen information om nya gränsvärden som riktar sig till hälso- och sjukvården kring när vården bör erbjuda stöd till personer med riskbruk av alkohol. Gränsen för vad som räknas som ett riskbruk för män sänks till tio standardglas eller mer per vecka. Gränsen för kvinnor ligger kvar på samma nivå som tidigare, också tio standardglas. Som riskbruk räknas också intensivkonsumtion. Det definieras som fyra standardglas eller mer vid samma tillfälle, för både män och kvinnor, en gång i månaden eller oftare. Med riskbruk menas den gräns för alkoholkonsumtion när hälso- och sjukvården bör erbjuda stöd i form av exempelvis rådgivande samtal. I riktlinjerna anges att rådgivande samtal ska erbjudas till

- vuxna som har ett riskbruk av alkohol (särskilt vuxna med särskild risk för sjukdom och vuxna som ska opereras)
- unga under 18 år som har ett bruk av alkohol
- gravida som har ett bruk av alkohol.

Socialstyrelsens definition av riskbruk grundar sig på en sammanvägd bedömning där hänsyn tagits bl.a. till den senaste forskningen, samråd med experter och andra myndigheter samt andra länders rekommendationer.

Folkhälsomyndighetens kunskapsstöd m.m.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram kunskapsstödet Risk- och skyddsfaktorer för skador av alkohol hos barn och unga. Faktabladet sammanfattar resultaten från en kartläggande litteraturoversikt av nordisk forskning om risk- och skyddsfaktorer för barns och ungas alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade skador. Översikten visar att många olika faktorer kan medverka till att barn och unga börjar använda alkohol eller får alkoholrelaterade skador. Det rör sig om allt från individuella faktorer till livsvillkor och levnadsvanor.

Folkhälsomyndigheten har även tagit fram rapporten Risk- och skyddsfaktorer för konsumtion och skador av alkohol hos barn, samt skador av alkohol hos unga vuxna. Rapporten redovisar resultat från en kartläggande litteraturoversikt av vetenskapliga artiklar baserade på nordiska studier om risk- och skyddsfaktorer för konsumtion och skador av alkohol hos barn samt skador av alkohol hos unga vuxna. Risk- och skyddsfaktorerna som har identifierats i översikten finns på olika nivåer, från individuella levnadsvanor till levnads- och arbetsförhållanden. Resultaten av översikten stärker betydelsen av ett förebyggande arbete och av att tidigt identifiera barn som exponeras för flera riskfaktorer. Översikten kan enligt myndigheten underlätta

kartläggning av situationen i ett län, en region eller en kommun genom att identifiera faktorer som kan förklara förekomsten och utvecklingen av konsumtion och skador av alkohol hos barn samt skador av alkohol hos unga vuxna.

Målgruppen för publikationerna är personer som arbetar förebyggande mot skador av alkohol inom kommuner, regioner och länsstyrelser samt på nationell nivå.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om alkoholfrågor

Motionsyrkanden om alkoholfrågor behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU11 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:91).

Tillkännagivande om en utvärdering av alkoholpolitiken

Utskottet föreslog i betänkande 2021/22:SoU10 Alkohol-, narkotika-, tobaks-, dopnings- och spelfrågor ett tillkännagivande till regeringen om en utvärdering av alkoholpolitiken. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 20, 1 res. S, V, L, MP):

Utskottet anser att regeringen bör genomföra en bred utvärdering av alkoholpolitiken. En bred och gedigen utvärdering behövs för att söka svar på hur effektiva politikens olika styrmedel är och hur dessa sammantaget fungerar samt i vilken utsträckning de alkoholpolitiska målen nås. Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkänna detta för regeringen. Därmed bör riksdagen bifalla motion [...]

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:150).

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9) anförde regeringen bl.a. följande (s. 92):

Regeringen beslutade den 8 februari 2024 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. utvärdera alkoholpolitikens olika styrmedel i förhållande till det folkhälsopolitiska målet om att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (dir. 2024:21). Utredaren ska lämna sitt slutbetänkande senast den 31 oktober 2025. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

Utskottet hade inget att invända mot detta vid behandlingen av tillkännagivandet i betänkande 2024/25:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (s. 29).

Tillkännagivande om att se över frågan om serveringstillstånd i alkohollagen

I februari 2022 biföll riksdagen en reservation med ett tillkännagivande till regeringen om att se över frågan om serveringstillstånd i alkohollagen i syfte att skapa ett enklare och mindre godtyckligt regelverk (bet. 2021/22:SoU10

res. 7, rskr. 2021/22:150). I reservationen (M, SD, C, L) anfördes följande (s. 34):

Vi anser att regeringen bör se över frågan om serveringstillstånd i alkohollagen i syfte att skapa ett enklare och mindre godtyckligt regelverk. Bland annat bör man utreda ett slopande av dagens krav för stadigvarande serveringstillstånd om att serveringsställen måste ha eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Lagstiftningen behöver moderniseras och anpassas till dagens samhälle och det behöver bli enklare för seriösa aktörer att få stadigvarande serveringstillstånd än vad det är i dag.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9) anförde regeringen bl.a. följande (s. 92):

Regeringen gav den 7 juli 2022 en särskild utredare i uppdrag att se över vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet, och därtill närliggande frågor, samt analysera behovet av förändringar och förtydliganden av regelverken (dir. 2022:111). Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet (S 2022:14) har bl.a. haft i uppgift att bedöma utrymmet för och behovet av lättnader i regelverket för att få serveringstillstånd samt överväga om kraven kan moderniseras, förenklas och förtydligas utan att göra avkall på skyddsintresset. Utredningen lämnade sitt betänkande En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23) den 25 mars 2024. [...] Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

Utskottet hade inget att invända mot detta vid behandlingen av tillkännagivandet i betänkande 2024/25:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (s. 29).

Utskottets ställningstagande

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). Målet ska nås genom insatser för att minska den totala alkoholkonsumtionen och genom åtgärder mot skadligt dryckesbeteende.

Utskottet noterar att Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet har haft i uppgift att bl.a. bedöma utrymmet för och behovet av lättnader i regelverket för att få serveringstillstånd samt överväga om kraven kan moderniseras, förenklas och förtydligas utan att göra avkall på skyddsintresset. I mars 2024 lämnade utredningen betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23). I betänkandet berörs vissa av de frågor som tas upp i de motioner om alkoholfrågor som behandlas i detta betänkande.

Utredningen föreslår bl.a. att det nuvarande matkravet för att få servera alkohol förändras något. I avvaktan på beredningen av betänkandet anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionsyrkandena om alkohollagens krav på matsservering och eget kök. Motionerna 2024/25:314 (SD), 2024/25:506 (C), 2024/25:708 (SD),

2024/25:1191 (C) yrkande 10, 2024/25:1780 (M), 2024/25:1899 (C) yrkandena 1 och 2, 2024/25:2051 (M) yrkande 2, 2024/25:2216 (M), 2024/25:2416 (M) yrkande 1, 2024/25:2781 (M), 2024/25:3013 (SD) yrkande 1, 2024/25:3166 (C) yrkande 40 och 2024/25:3187 (SD) bör därmed avslås.

Med hänsyn till att frågan om serveringstillstånd nyligen blivit utredd och nu bereds inom Regeringskansliet anser utskottet inte heller att riksdagen bör vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2024/25:313 (SD), 2024/25:1290 (KD), 2024/25:1839 (M), 2024/25:1855 (M) och 2024/25:3166 (C) yrkandena 39, 41 och 42. Motionsyrkandena bör avslås.

När det gäller motionsyrkandena om främjandeförbud konstaterar utskottet att den ovan nämnda utredningen har föreslagit en lagändring som innebär att kommersiellt främjande av detaljhandel med och privatinförsel av alkoholdrycker förbjuds. Förslaget bereds inom Regeringskansliet och utskottet anser därför att motionerna 2024/25:1905 (V) yrkande 27 och 2024/25:3022 (S) yrkande 131 bör avslås.

Utskottet noterar att regeringen nyligen har gett en särskild utredare i uppdrag att utvärdera alkoholpolitikens olika styrmedel i förhållande till det folkhälsopolitiska målet om att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2025. Vidare har Socialstyrelsen nyligen publicerat information om nya gränsvärden som riktar sig till hälso- och sjukvården om när vården bör erbjuda stöd till personer med riskbruk av alkohol. Folkhälsomyndigheten har också tagit fram ett kunskapsstöd och en rapport om risk- och skyddsfaktorer för skador av alkohol. Utskottet anser inte att det är nödvändigt att föreslå någon åtgärd från riksdagen med anledning av motionerna 2024/25:1905 (V) yrkande 26 och 2024/25:3055 (MP) yrkande 97. Motionsyrkandena bör avslås.

Inte heller när det gäller motionsyrkandet om Systembolagets ägardirektiv ser utskottet något skäl för riksdagen att vidta några åtgärder. Motion 2024/25:2243 (SD) bör därmed avslås.

Narkotikafrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. narkotikapolitiken, kunskapscentrum och försäljning av lustgas i berusningssyfte.

Jämför reservation 8 (S, V, C, MP), 9 (SD), 10 (V, MP), 11 (V), 12 (V), 13 (MP), 14 (V, MP), 15 (S, V, C, MP) och 16 (S).

Motionerna

Narkotikautredningens betänkande

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en proposition baserad på betänkandet Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62).

I kommittémotion 2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 36 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör lägga fram de författningsförslag och övriga förslag som behövs utifrån vad som framkommit i den s.k. Narkotikautredningen (SOU 2023:62).

Narkotikapolitiken

I kommittémotion 2024/25:1356 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra en översyn av den förda narkotikapolitiken. Motionärerna hänvisar till åtgärder som syftar till förebyggande arbete, skademinimering och sammanställning av aktuell vetenskap.

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att målet för den svenska narkotikapolitiken bör ändras till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika utifrån en restriktiv syn på narkotika”. Enligt motionärerna bör Sverige lämna den straffande och ineffektiva narkotikapolitiken och i stället satsa på vård, prevention och skademinimering. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur lagen om kriminalisering av eget bruk har inverkat på antalet missbrukare och brukare samt deras livskvalitet, hälsa och drogfrihet.

I motion 2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att införa skadereducerande insatser i narkotikapolitiken och beroendevården.

Kunskapscentrum m.m.

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör inrätta ett nationellt kunskapscentrum för insatser mot narkotikarelaterade skador och dödsfall i syfte att

minska narkotikaanvändandet. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en kartläggning av vilka yrkesgrupper som är i behov av kompetenshöjning när det gäller unga och missbruk för att sedan initiera en nationell utbildnings-satsning för utpekade grupper. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att göra Maria Ungdom i Stockholm till ett nationellt kunskapscentrum om ungas beroende.

I motion 2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att granska narkotikarelaterade dödsfall i syfte att bygga kunskap.

Behandling av personer med missbruksproblem

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka tillgången till hälsoupplýsningar för människor som brukar narkotika.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 120 föreslås ett tillkännagivande om uppdrag till Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) om effekten av behandlingshem.

Förebyggande arbete mot missbruk bland unga

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att ta fram nationella evidensbaserade metoder för barn och unga som är i riskzonen för att få ett beroende.

Försäljning av lustgas i berusningssyfte

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 137 föreslås ett tillkännagivande om en ny lag om lustgas som bl.a. förbjuder försäljning av lustgas till barn under 18 år.

I kommittémotion 2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör lägga fram de författningsförslag och övriga förslag som behövs för att begränsa tillgången till lustgas i enlighet med förslagen i betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 109 föreslås ett tillkännagivande om vikten av att en reglering av lustgas snarast kommer på plats.

I motion 2024/25:881 av Magnus Manhammar (S) föreslås ett tillkännagivande om att införa striktare en reglering och tillsyn av försäljning, distribution och användning av lustgas.

I motion 2024/25:1759 av Joakim Järrebring m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att införa en åldersgräns på 18 år för försäljning av lustgas till privatpersoner.

Drogturism och import av narkotika

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 140 föreslås ett tillkännagivande om att noga följa utvecklingen i Tyskland vad gäller bruket av narkotika, ökad drogturism och ökad import. Enligt motionärerna innebär avkriminalisering eller legalisering av droger i Tyskland risker för svensk del.

Bakgrund

Den svenska narkotikapolitiken

Målet för den svenska narkotikapolitiken är ett narkotikafritt samhälle (se bl.a. prop. 2001/02:91, bet. 2001/02:SoU15, rskr. 2001/02:93). Visionen och det övergripande målet vilar på kunskapen om att narkotikabruk är skadligt för hälsan och därför inte bör förekomma i ett samhälle som värnar sina medborgares välbefinnande. Det övergripande målet om ett samhälle fritt från narkotika avspeglas även i det straffrättsliga regelverket på narkotikaområdet där olovlig befattning med narkotika, inklusive bruk och innehav för eget bruk, är kriminaliserat. Narkotikapolitiken fokuserar dels på att minska efterfrågan på narkotika genom förebyggande arbete, vård och behandling, sociala insatser samt insatser för att förbättra hälsan hos personer med skadligt bruk eller beroende, dels tillgänglighetsbegränsande insatser (genom polis och tull) och straffrättsliga konsekvenser vid bl.a. narkotikabruk, narkotikainnehav och narkotikaförsäljning.

Pågående arbete

Vi kan bättra! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus

Den 26 oktober 2023 överlämnade Narkotikautredningen sitt slutbetänkande Vi kan bättra! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62) till regeringen. I betänkandet föreslår utredningen hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotika-förebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. I det följande listas några av utredningens uppmaningar till regeringen.

När det gäller att minska dödligheten vid skadligt bruk eller beroende av narkotika uppmanas regeringen att

- anta ett program för att minska dödsfall till följd av narkotika- och läkemedelsförgiftningar samt komplettera regeringens vision med en konkret målsättning om att dödligheten ska ha minskat med minst 20 procent från 2022 års nivå fem år efter införandet av programmet

- ge Socialstyrelsen i uppdrag att analysera utvecklingen och situationen samt att leda genomförandet och uppföljningen av ett nationellt program för att minska antalet dödsfall till följd av narkotika- och läkemedelsförgiftningar
- anta en särskild lag om hantering av läkemedel utanför hälso- och sjukvården som verkar som opioidantagonister så att även personer utanför hälso- och sjukvården ska kunna överlämna naloxon och administrera det i en akut situation
- ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda hur dödsfallsutredningar inom området kan utformas för att på sikt stärka kunskapen om vilka åtgärder som bör vidtas för att minska antalet förgiftningsdödsfall till följd av narkotika eller läkemedel.

När det gäller förebyggande insatser uppmanas regeringen att

- ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att utifrån befintligt kunskapsläge utveckla ett målgruppsanpassat kunskapsstöd med kriterier för kvalitet i narkotikaförebyggande arbete samt genomföra utbildningar om kunskapsstödet på regional nivå
- fortsätta den pågående satsningen för ökat föräldrastöd som genomförs av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd för att dels utveckla en jämlik tillgång till stöd i föräldraskapet för fler föräldrar, dels aktivt verka för att fånga upp de föräldrar som har störst behov av stödet
- ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att sammanställa aktuella vetenskapliga rön om hälsoeffekter kopplade till de vanligaste narkotiska substanserna samt att tillhandahålla en kunskapsbas som grund för olika aktörer
- stärka det narkotikaförebyggande arbetet genom att anta ett program för att förebygga narkotikaanvändning hos barn och unga
- ge länsstyrelserna i uppdrag att stödja kommunerna i genomförandet av programmet samt ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att leda genomförandet.

När det gäller vård- och stödinsatser vid skadligt bruk eller beroende uppmanas regeringen att

- ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att utveckla en modell för uppföljning av vård och stöd för personer med skadligt bruk eller beroende
- ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla övergripande indikatorer, främst med fokus på hälsoutfall av vården och dess tillgänglighet för personer med skadligt bruk eller beroende
- ge Socialstyrelsen i uppdrag att bidra med ett kunskapsstöd om hur ungdomsmottagningar kan nå unga med riskbruk
- ge en lämplig aktör i uppdrag att inrätta en anonym stödlinje samt stötta försök med digital vård för personer som använder narkotika

- avsätta särskilda medel inom omställningen till god och nära vård till upptäckt, tidiga insatser och effektiv samverkan mellan primärvård och specialiserad beroendevård
- ändra i hälso- och sjukvårdslagen för att tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar för att samordna vården för barn eller unga som inte fyllt 21 år när det finns ett sådant behov
- ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheter att tidigt identifiera och stödja fler individer med adhd
- ge Socialstyrelsen och Läkeemedelsverket i uppdrag att stödja genomförande av och lärande om ändamålsenlig förskrivning av narkotikaklassade läkemedel
- ge Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) i uppdrag att utreda mindre förpackningsstorlekar av narkotikaklassade läkemedel.

När det gäller den rättsvårdande processen uppmanas regeringen bl.a. att överväga en översyn av narkotikastrafflagen och påföljderna vid narkotikabrott. Utredningen gör bedömningen att det finns obesvarade frågor om effekterna av den nuvarande lagstiftningen och att en översyn bör genomföras för att t.ex. ta reda på om lagstiftningen hindrar personer med ett skadligt bruk och beroende att få den vård och det stöd som de behöver. En sådan översyn bör enligt utredningen bl.a. innehålla hur straff i högre grad kan bytas mot vård för personer med ett skadligt bruk eller beroende. Den bör vidare innefatta en utredning av om lagstiftningen är effektiv utifrån de syften som den tillkommit för, men den bör även innefatta eventuella negativa effekter en förändring av lagstiftningen kan innebära för samhället och enskilda individer.

När det gäller skadereducerande insatser uppmanas regeringen att

- definiera det skadereducerande perspektivet som ”insatser, program och policyer som utan krav på drogfrihet syftar till att minska de hälsomässiga, sociala och ekonomiska skadorna av narkotikaanvändning för individer och samhället samt att öka livskvaliteten för enskilda”
- överväga att föreslå riksdagen att ändra målet för narkotikapolitiken som helhet från ”ett samhälle fritt från narkotika” till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika”
- ge Socialstyrelsen i uppdrag att revidera de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende så att de avspeglar den uppdaterade definitionen samt att föreslå metoder och arbetssätt i enlighet därmed
- ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att kartlägga i vilken utsträckning omotiverade krav på drogfrihet förekommer som villkor för att ta del av olika insatser
- inkludera frågan om brukarrum och s.k. drug checking inom ramen för en eventuell översyn av narkotikastrafflagen
- avsätta medel för att stimulera kunskapsutveckling inom området skadereducering och lågtröskelverksamheter så att kommuner och regioner, samt om möjligt även statliga aktörer, forskningsaktörer och

civilsamhälle, kan genomföra och utvärdera pilotverksamheter och samverkansformer för att stärka det skadereducerande arbetet.

Vidare uppmanas regeringen att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att tillsammans med civilsamhället och målgruppen utreda vilket som är det bästa sättet att ta fram och sprida upplysningar om olika substanser och värderingsfri information om risker till personer som använder narkotika.

När det gäller insatser för att öka kunskap och kompetens uppmanas regeringen bl.a. att komplettera Socialstyrelsens instruktion så att myndigheten får ett tydligare och samlat ansvar, sektorsansvar, för genomförande av de nationella ANDTS-målen (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) om vård, stöd och skadereducering med anknytning till Socialstyrelsens verksamhetsområde.

Regeringen uppmanas även att ge Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) i uppdrag att, i dialog med andra relevanta myndigheter, utreda hur ett nationellt forskningscentrum kan inrättas för prevention, vård, stöd och skadereducering inom ANDTS-området. Forte bör även utreda förutsättningarna för att inrätta en tvärvetenskaplig forskningsskola inom området samt utreda och föreslå en rimlig nivå för statlig forskningsfinansiering inom ANDTS-området för att gradvis närma sig en nivå för ändamålet i paritet med andra jämförbara OECD-länder.

Utredningens betänkande bereds inom Regeringskansliet.

Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet

Som nämnts ovan tillsatte regeringen i juli 2022 Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet. I mars 2024 lämnade utredningen betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23).

För att förhindra användning av lustgas för berusning föreslår utredningen att en ny reglering av lustgas ska införas. Regleringen innebär att det blir förbjudet att sälja lustgas till någon under 18 år och att den i övrigt bara får säljas i begränsade mängder eller för användning i näringsverksamhet. Lustgas får inte heller säljas om det finns anledning att anta att lustgasen ska användas som berusningsmedel. Avgörande för om det kan antas att lustgas ska användas som berusningsmedel är på vilket sätt eller i vilket sammanhang försäljningen sker.

Endast två behållare om 9 gram lustgas vardera får säljas eller fyllas på per köptillfälle till en privatperson. Det innebär att en privatperson inte kan köpa stora tuber med lustgas eller storpack av mindre patroner. Det ska dock fortfarande vara möjligt att sälja lustgas i större kvantiteter och i större behållare till en näringsidkare.

Den som lämnar ut eller fyller på lustgas ska förvissa sig om att köparen inte är under 18 år och har rätt att köpa mer lustgas än vad mängdbegränsningen tillåter. Folkhälsomyndigheten ska få utfärda föreskrifter om

skyldigheten att kontrollera köparen och om undantag från mängd-begränsningen.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Av regeringens förteckning över propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2025 och under återstoden av riksmötet (daterad den 14 januari 2025) framgår att regeringen planerar att lämna propositionen Begränsad tillgång till lustgas till riksdagen den 15 april 2025.

Narkotikasituationen i Sverige och EU

Folkhälsomyndigheten samordnar och rapporterar varje år ett antal uppgifter om narkotikasituationen i Sverige till EU:s narkotikamyndighet EUDA (European Union Drugs Agency). Rapporteringen omfattar bl.a. användning av narkotika, narkotikabeslag och narkotikarelaterad vård och dödlighet. Med medlemsstaternas rapportering som grund publicerar EUDA årliga rapporter om narkotikasituationen i EU. Syftet är att ge EU och dess medlemsstater en objektiv överblick över EU:s narkotikasituation och narkotikaproblem samt bidra till en faktabaserad grund för narkotikaförebyggande arbete. Folkhälsomyndigheten tar även fram årliga rapporter om den svenska narkotikasituationen utifrån bl.a. de data som rapporteras till EUDA.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om narkotikafrågor behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU11 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:91).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Narkotikautredningen i oktober 2023 lämnade sitt slutbetänkande Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62). I betänkandet föreslår utredningen hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet och utskottet anser därför att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2024/25:1905 (V) yrkande 8 och 2024/25:3166 (C) yrkande 36. Motionsyrkandena bör därmed avslås.

Utredningen föreslår bl.a. att målet för narkotikapolitiken som helhet ändras från ”ett samhälle fritt från narkotika” till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika”. I betänkandet föreslås också en översyn av narkotikastrafflagen för att bl.a. utreda om lagstiftningen hindrar personer med ett skadligt bruk och beroende att få vård och stöd. Därmed ser utskottet inte skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av motionerna

2024/25:1356 (SD) yrkande 7, 2024/25:1477 (L) yrkande 2 och 2024/25:1905 (V) yrkandena 1 och 3. Motionsyrkandena bör avslås.

När det gäller vård- och stödinsatser vid skadligt bruk eller beroende föreslår utredningen bl.a. lagändringar för att tydliggöra hälso- och sjukvårdens ansvar för att samordna vården för barn och unga, att medel avsätts inom omställningen till god och nära vård till upptäckt, tidiga insatser och effektiv samverkan mellan primärvård och specialiserad beroendevård samt ett antal uppdrag till bl.a. Socialstyrelsen. I avvaktan på beredningen av förslagen anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionsyrkandena om behandling av personer med missbruksproblem. Motionerna 2024/25:1905 (V) yrkande 12 och 2024/25:3055 (MP) yrkande 120 bör därmed avslås.

Narkotikautredningen har även lämnat förslag på insatser som bör vidtas på nationell, regional och lokal nivå för att stärka det narkotikaförebyggande arbetet i Sverige. Utskottet ser därför inte skäl för riksdagen att vidta några åtgärder med anledning av motion 2024/25:1905 (V) yrkande 21. Motionsyrkandet bör avslås.

Mot bakgrund av beredningen av Narkotikautredningens betänkande anser utskottet inte heller att riksdagen bör ta något initiativ när det gäller motionerna 2024/25:1477 (L) yrkande 1 och 2024/25:1905 (V) yrkandena 2, 16 och 20.

Utskottet konstaterar att Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet i sitt betänkande föreslagit en reglering av lustgas som bl.a. innebär att det blir förbjudet att sälja lustgas till någon under 18 år och att den i övrigt bara får säljas i begränsade mängder eller för användning i näringsverksamhet. Lustgas ska inte heller få säljas om det finns anledning att anta att lustgasen ska användas som berusningsmedel. Utskottet noterar att regeringen avser att lämna propositionen Begränsad tillgång till lustgas till riksdagen den 15 april 2025. Därmed anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2024/25:881 (S), 2024/25:1759 (S), 2024/25:3022 (S) yrkande 137, 2024/25:3055 (MP) yrkande 109 och 2024/25:3166 (C) yrkande 34. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet noterar vidare att EU:s narkotikamyndighet EUDA publicerar årliga rapporter om narkotikasituationen i EU i syfte att ge medlemsstaterna en objektiv överblick över EU:s narkotikasituation och narkotikaproblem samt bidra till en faktabaserad grund för narkotikaförebyggande arbete. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:3022 (S) yrkande 140. Motionsyrkandet bör avslås.

Tobaksfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tobak och tobaksfria nikotinprodukter, tobaksförebyggande arbete samt tobaks- och nikotinfria miljöer.

Jämför reservation 17 (S), 18 (V, MP), 19 (MP) och 20 (SD).

Motionerna

Tobak och tobaksfria nikotinprodukter m.m.

I kommittémotion 2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 133 föreslås ett tillkännagivande om att portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla minst 20 portioner. I yrkande 134 föreslås ett tillkännagivande om en högsta tillåtna nikotinhalt om 12 milligram per gram i portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter. I yrkande 135 föreslås ett tillkännagivande om ett langningsförbud för tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter.

I motion 2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att successivt sänka nikotinhalten i alla tobaksprodukter till minimala nivåer.

Tobaksförebyggande arbete m.m.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 99 föreslås ett tillkännagivande om att i högre grad införa åtgärder i enlighet med tobakskonventionen. I yrkande 100 föreslås ett tillkännagivande om att skydda folkhälsopolitiken från tobaksindustrins inflytande genom att ta fram riktlinjer utifrån artikel 5.3 i tobakskonventionen. I yrkande 102 föreslås ett tillkännagivande om att införa ett exponeringsförbud för tobaks- och nikotinprodukter. I yrkande 103 föreslås ett tillkännagivande om att utreda frågan om neutrala paket. I yrkande 104 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur lagstiftningen kan skärpas så att barn och unga, men också vuxna, ska slippa utsättas för reklam och marknadsföring av tobak och nikotinprodukter. I yrkande 108 föreslås ett tillkännagivande om ett barn- och ungdomsanpassat avvänjningsstöd för dem som trots sin ålder blivit beroende av tobaks- eller nikotinprodukter.

I motion 2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att införa standardiserade och neutrala förpackningar för alla nikotinprodukter i Sverige. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utvidga och intensifiera utbildningskampanjer riktade mot ungdomar och deras vårdnadshavare om de hälsomässiga riskerna med nikotin och tobaksprodukter.

Tobaks- och nikotinfria miljöer

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 106 föreslås ett tillkännagivande om en nikotinfri skoltid. I yrkande 107 föreslås ett tillkännagivande om en nikotinfri idrott och fritid.

I motion 2024/25:3147 av Marie-Louise Hänel Sandström (M) föreslås ett tillkännagivande om förutsättningar för och möjligheter till en tobaksfri skoltid.

I motion 2024/25:814 av Anna Wallentheim och Linnéa Wickman (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att införa en explicit bestämmelse i tobakslagen som förbjuder rökning på balkonger, uteplatser och andra gemensamma utomhusområden i flerfamiljshus.

Reglering av vitt snus inom EU

I kommittémotion 2024/25:1463 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska motverka alla förslag som syftar till att förbjuda tobaksfritt snus. Motionärerna framhåller att det saknas en enhetlig reglering inom EU när det gäller vitt snus och menar att det vita snuset är ett substitut för cigaretter, varför ett förbud vore olyckligt ur ett folkhälsoperspektiv.

Bakgrund

Tobakskonventionen

Världshälsoorganisationens konvention för tobakskontroll (tobakskonventionen) är en internationell överenskommelse som syftar till att minska antalet dödsfall och sjukdomar i världen orsakade av tobak. Sverige anslöt sig till tobakskonventionen 2005, samma år som den trädde i kraft. Konventionen tar upp åtgärder som enligt forskning och erfarenhet minskar tobaksbruket. I konventionens artikel 5.3 anges att parterna, när de fastställer och genomför sin folkhälsopolitik i fråga om tobakskontroll, i enlighet med nationell lagstiftning ska agera för att skydda denna politik från påverkan av kommersiella och andra intressen inom tobaksindustrin.

Pågående arbete

Nytt mål för tobakspolitiken

I budgetpropositionen för 2025 föreslog regeringen att målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken ska vara ett samhälle fritt från narkotika och dopning och minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt tobaks- och nikotinprodukter (prop. 2024/25:1 utg.omr. 9 s. 71). Som skäl för förslaget anför regeringen att de övergripande alkohol-, narkotika- och dopningspolitiska målen ligger fast, men att målet för tobakspolitiken föreslås ändras. I stället för målet ett minskat tobaksbruk, ska målet vara minskade medicinska och sociala skador orsakade av tobak. Vidare

föreslås att det sistnämnda målet utvidgas till att omfatta alla nikotinprodukter. Genom det nya övergripande målet för tobaks- och nikotinprodukter betonas regeringens bedömning att målet för tobakspolitiken ska ta hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka. Samma övergripande målformulering ska därför gälla för såväl alkohol som tobak och nikotin. Vidare framhåller regeringen att alla produkter inom ANDT-området är skadliga för hälsan men att det är viktigt att klargöra de gradskillnader av olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade. Cigaretter och röktnobak utgör enligt regeringen en större hälsofara än rökfria tobaks- och nikotinprodukter, såsom snus. Detta synsätt återspeglas också i beskattningen av dessa produkter i Sverige och ska även speglas i målet för tobakspolitiken. Riksdagen biföll regeringens förslag till nytt mål för tobakspolitiken i december 2024 (rskr. 2024/25:92).

Uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar

I mars 2022 gav regeringen Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar (S2022/01825 [delvis]). Kunskapen skulle vila på vetenskaplig grund, bygga på aktuell kunskap från myndigheterna och presenteras på ett samlat och lättillgängligt sätt utifrån uppdragets syfte.

I februari 2023 beslutade regeringen att ändra uppdraget. Ändringen innebar att myndigheterna senast den 30 juni 2023 skulle lämna en beskrivning av olika produkters skadeverkningar i relation till varandra, utifrån myndigheternas sammanställning av tillgänglig kunskap som vilar på vetenskaplig grund.

Den 30 juni 2023 redovisade Folkhälsomyndigheten uppdraget i rapporten Kunskap om tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar – Återredovisning av regeringsuppdrag. Rapporten innehåller en sammanställning av befintlig kunskap om tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar i form av brukets omfattning, hälsorisker, sjukdomsburda och dödlighet samt samhällskostnader.

Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet

Som nämnts ovan tillsatte regeringen i juli 2022 Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet. I mars 2024 lämnade utredningen betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23). När det gäller tobaksfrågor föreslår utredningen bl.a. följande:

- Bestämmelser om en rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid ska införas. Förslaget innebär att elever i förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer inte ska få röka, vejpå eller snusa

under den tid då undervisning pågår i skolan. Syftet med bestämmelsen är att minska ungas tobak- och nikotinbruk och att förhindra att elever exponeras för andras bruk av produkterna under den tid som de går i skolan.

- En förpackning med portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter som säljs till konsumenter (styckförpackning) ska innehålla minst 20 portioner. Syftet med att förbjuda försäljning i mindre mängder är att förhindra att produkterna prismässigt attraherar ungdomar.
- Den högsta tillåtna nikotinhalten för tobaks- eller nikotinsnus ska bestämmas till 12 milligram per gram i syfte att begränsa de risker som är förknippade med nikotin.
- Ett förbud mot langning ska införas, som innebär att det blir förbjudet att som ombud eller på därmed jämförbart sätt anskaffa tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter till den som inte har fyllt 18 år.
- Tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter ska inte få förvaras i en kommersiell lokal eller i ett till den hörande utrymme, om produkten inte får säljas i lokalen. Det innebär att endast den som har uppfyllt kraven för att få sälja produkterna kommer att ha rätt att förvara dem i den lokal de säljs från.

Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Folkhälsomyndighetens arbete

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att samordna det nationella ANDTS-arbetet och stödja berörda aktörer. Det tobaks- och nikotinförebyggande arbetet omfattar bl.a.

- information
- utbildning
- målgruppsanpassad tobaks- och nikotinavvänjning
- tobaks- och nikotinfria miljöer
- skyddande och begränsande lagstiftning
- en aktiv prispolitik.

Utöver det ska Folkhälsomyndigheten även verka för kunskapsutveckling, kunskapsförmedling och nationell samordning samt följa upp utvecklingen och ansvara för uppföljningen inom dessa områden. Folkhälsomyndigheten tar också fram och sammanställer kunskap och material som stöder det hälsofrämjande och förebyggande arbetet inom tobaks- och nikotinområdet.

Svar på skriftlig fråga

Den 21 februari 2024 besvarade socialminister Jakob Forssmed (KD) en skriftlig fråga om förbud mot nikotinportioner (fr. 2023/24:595). Socialministern anförde bl.a. följande i sitt svar:

Tobias Andersson har frågat mig om jag och regeringen avser att vidta några åtgärder för att säkerställa att de vita tobaksfria nikotinportionerna får fortsatt tillgång till den inre marknaden.

Regeringen följer och bevakar aktivt förslag och förhandlingar på både internationell nivå och EU-nivå som påverkar den fria rörligheten för det vita snuset och förutsättningarna för global handel med vitt snus. Den fria marknadens principer om fri rörlighet för produkter är ett kärnvärde för regeringen. Totalförbud för försäljning av vissa varor inskränker den fria rörligheten inom EU. Regeringen ser också med oro på att den fria rörligheten påverkas negativt när enskilda medlemsstater inför totalförbud. Samtidigt bör det råda stor frihet för medlemsstaterna att utforma sin folkhälsopolitik i enlighet med sina egna prioriteringar och preferenser. Det är särskilt angeläget att vidta åtgärder för att skydda barn och unga från nikotinets beroendeframkallande effekter på hälsan. Regeringens utgångspunkt är att de åtgärder som vidtas bör vara proportionerliga och syfta till att skydda känsliga grupper som barn och unga.

Jag vill i detta sammanhang också framhålla att i förhållande till snus, utgör cigaretter och röktnobak en relativt större hälsofara. Detta synsätt återspeglas i beskattningen av dessa produkter i Sverige, en diversifiering som regeringen har föreslagit ska förstärkas. Undantaget i anslutning till Sveriges EU-inträde, som tillåter försäljning av och reglering av innehållet i snus i Sverige, var en viktig del när Sverige blev medlem i EU. Regeringen värnar detta undantag.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om tobaksfrågor

Motionsyrkanden om tobaksfrågor behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU11 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:91).

Tillkännagivande om ett nytt övergripande mål m.m.

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 (prop. 2020/21:132) ett antal tillkännagivanden till regeringen. Ett av tillkännagivandena handlade om att regeringen skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till ett nytt övergripande mål som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka (bet. 2020/21:SoU25 s. 18, 2 res. S, V, MP och L). Den 15 juni 2021 biföll riksdagen utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:375).

I betänkande 2021/22:SoU25 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025 (skr. 2021/22:213) föreslog utskottet bl.a. ett tillkännagivande till regeringen om att den skyndsamt borde genomföra de beslut som riksdagen fattade den 15 juni

2021 om ANDTS-strategin (s. 24–25, 2 res. S och MP). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:423).

I regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 anförde regeringen bl.a. följande (s. 216):

Regeringen gav i april 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar (S2022/01825). Uppdraget redovisades den 30 juni 2023. Därutöver har Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet (S 2022:14) fått i uppdrag att analysera konsekvenserna bl.a. i förhållande till Sveriges internationella åtaganden och EU-rätten av en eventuell förändring av det övergripande målet för ANDT-politiken som tar hänsyn till de varierande skadeverkningar som olika tobaks- och nikotinprodukter kan orsaka (dir. 2022:11). Den 25 maj 2023 beslutade regeringen ett tilläggsdirektiv. Tilläggsuppdraget innefattar att utredaren ska analysera och ta ställning till frågor om förvaringsförbud för alkohol, tobak och nikotinprodukter. Utredningstiden förlängdes samtidigt. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2024 (dir. 2023:71). Uppdragen syftar till att inhämta beredningsunderlag för att kunna ta ställning till ett ändrat övergripande mål. Punkten är inte slutbehandlad.

Tillkännagivande om vetenskaplig riskbedömning av skadeverkningar

I betänkande 2020/21:SoU25 En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025 lämnade utskottet även ett tillkännagivande om att regeringen borde ge i uppdrag åt Socialstyrelsen att klargöra de gradskillnader av ANDT-produkters skadeverkningar som är vetenskapligt påvisade (2020/21:SoU25 s. 18, 1 res. S, V, L, MP). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:375).

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 9) anförde regeringen bl.a. följande (s. 93):

Regeringen gav i april 2022 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att sammanställa och tillgängliggöra kunskap om olika tobaks- och nikotinprodukters skadeverkningar (S2022/01825). Uppdraget ändrades i januari 2023 till att även inbegripa en beskrivning av olika produkters skadeverkningar i relation till varandra, utifrån tillgänglig kunskap som vilar på vetenskaplig grund. Uppdraget redovisades den 30 juni 2023. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är tillgodosett och slutbehandlat.

Utskottet hade inget att invända mot detta vid behandlingen av tillkännagivandet i betänkande 2024/25:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (s. 29).

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottet extra viktigt att skydda barn och unga från bl.a. tobakens skadeverkningar. Därför är det positivt att Utredningen om lustgas och vissa

frågor inom alkohol- och tobaksområdet (S 2022:14, dir. 2022:111 och 2023:71) hade ett särskilt fokus på att uppnå en hög skyddsnivå för barn och unga. Utskottet konstaterar att utredningens betänkande En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23) nu bereds inom Regeringskansliet. I betänkandet berörs flera av de frågor som tas upp i de motioner om tobaksfrågor som behandlas i detta betänkande.

Utredningen föreslår bl.a. att en förpackning med portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter som säljs till konsumenter ska innehålla minst 20 portioner, att den högsta tillåtna nikotinhalten för tobaks- eller nikotinsnus ska bestämmas till 12 milligram per gram samt att ett förbud mot langning av tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter ska införas. I avvaktan på beredningen av förslagen anser utskottet att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2024/25:2325 (S) yrkande 3 och 2024/25:3022 (S) yrkandena 133–135. Motionsyrkandena bör därmed avslås.

I utredningens betänkande föreslås även att det införs bestämmelser om en rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid som innebär att elever i förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer inte ska få röka, vejsa eller snusa under den tid då undervisning pågår i skolan. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:814 (S), 2024/25:3055 (MP) yrkande 106 och 107 samt 2024/25:3147 (M). Motionsyrkandena bör avslås.

Mot bakgrund av den pågående beredningen av ovan nämnda betänkande och Folkhälsomyndighetens kontinuerliga arbete med bl.a. information, utbildning och målgruppsanpassad tobaks- och nikotinavvänjning anser utskottet inte heller att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:2325 (S) yrkandena 1 och 2 samt 2024/25:3055 (MP) yrkandena 99, 100, 102–104 och 108. Motionsyrkandena bör avslås.

Utskottet noterar att regeringen aktivt följer och bevakar förslag och förhandlingar på både internationell nivå och EU-nivå som påverkar den fria rörligheten för det vita snuset och förutsättningarna för global handel med vitt snus. Därmed anser utskottet inte att det är nödvändigt för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motion 2024/25:1463 (SD) yrkande 2. Motionsyrkandet bör avslås.

Spelberoende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om spelberoende.
Jämför reservation 21 (S), 22 (V) och 23 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 79 föreslås ett tillkännagivande om problemspelande. Motionärerna lyfter bl.a. fram sambandet mellan datorspel och problem med spel om pengar.

I kommittémotion 2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur uppsökande arbete kan bedrivas för att intensifiera arbetet med att nå spelberoende och erbjuda stöd.

I kommittémotion 2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 110 föreslås ett tillkännagivande om en hållbar struktur för stödgrupper när det gäller spel. I yrkande 111 föreslås ett tillkännagivande om ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten att undersöka hur barn och unga påverkas av föräldrars och andra nära vuxnas spelproblem. I yrkande 112 föreslås ett tillkännagivande om ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten att ta fram material till skolor som vill arbeta med preventiva insatser i fråga om spel. I yrkande 113 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur man kan säkerställa att personal inom psykiatri och beroendevård får utbildning i behandling av spelberoende. I yrkande 114 föreslås ett tillkännagivande om kommunernas budget- och skuldrådgivning och Kronofogdemyndighetens möjligheter att informera och utbilda om ekonomiska risker med spel.

Bakgrund

Målet för spelpolitiken

Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningsarna av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145).

Pågående arbete

Uppdrag att genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med att förebygga spelproblem

Folkhälsomyndigheten fick i sitt regleringsbrev för 2023 i uppdrag att genomföra insatser för att förebygga spelproblem. I uppdraget ingick att utveckla och sprida det nationella kunskapsstödet om spelproblem samt verka för nationell samordning och ett effektivt och kunskapsbaserat förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå för att minska skadeverkningsarna

av överdrivet spelande. I uppdraget ingick även att integrera myndighetens nationella samordning och kunskapsstödjande arbete när det gäller spel om pengar inom ramen för övrig prevention inom ANDTS-området. Folkhälsomyndigheten redovisade uppdraget i februari 2024.

Av Folkhälsomyndighetens regleringsbrev för 2024 framgår att myndigheten ska genomföra insatser för att stärka och utveckla arbetet med att förebygga spelproblem. I uppdraget ingår att verka stödjande och pådrivande i förhållande till berörda aktörer, bl.a. genom att utveckla och sprida det nationella kunskapsstödet om spelproblem och erfarenheter från Swelogs (The Swedish Longitudinal Gambling Study), en omfattande långsiktig befolkningsstudie om relationen mellan spel om pengar och hälsa, samt genom nationell samordning och ett effektivt och kunskapsbaserat förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå. I uppdraget ingår även att beakta kopplingen mellan spel om pengar och fenomen i gråzonen mellan spel om pengar och dataspelning som har tydliga samband med riskabla spelformer och problemspelning. Folkhälsomyndigheten ska senast den 31 mars 2025 och den 31 mars 2026 lämna delredovisningar av uppdraget till Regeringskansliet. Folkhälsomyndigheten ska senast den 31 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Uppdrag om kartläggning av ungas spelande

Spelinspektionen har i sitt regleringsbrev för 2024 fått i uppdrag att kartlägga de bakomliggande faktorerna till att ungas spelande ökar och hur sådant spelande finansieras samt följa utvecklingen av ungas spelande. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten inhämta synpunkter från bl.a. Folkhälsomyndigheten. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

Kunskapsstöd för spelförebyggande arbete

Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett kunskapsstöd för spelförebyggande arbete som riktar sig till alla som har en roll när det gäller att förebygga spelproblem, t.ex. beslutsfattare och tjänstemän i kommuner, regioner och länsstyrelser och personer som i sitt arbete kommer i kontakt med spelproblem, inom exempelvis budget- och skuldrådgivning, fritidsverksamhet och delar av primärvården. Syftet med kunskapsstödet är att stärka kunskapen om spelproblem och förebyggande åtgärder samt att ge vägledning för ett kunskapsbaserat och kvalitetssäkrat förebyggande arbete.

Kunskapsstöd för behandling av spelmissbruk och spelberoende

Socialstyrelsen har tagit fram ett kunskapsstöd med rekommendationer som gäller stöd, vård och behandling av personer med spelmissbruk eller spelberoende om pengar. Syftet med rekommendationerna är att de ska leda till en mer jämlik vård och omsorg, som är baserad på bästa tillgängliga kunskap. Kunskapsstödet vänder sig till professionella inom hälso- och sjukvården och

socialtjänsten i olika verksamheter som möter, utreder och ger vård och behandling till personer med spelproblem, spelmissbruk eller spelberoende.

Stöd till ideella organisationer

I enlighet med förordningen (2015:456) om statsbidrag till organisationer som bedriver förebyggande arbete för att minska tobaksbruket eller verksamhet inriktad mot överdrivet spelande fördelar Folkhälsomyndigheten medel till ideella organisationer vars huvudsakliga verksamhet är att bedriva förebyggande arbete för att minska skadeverkningar av spel om pengar i Sverige. För 2024 beslutade Folkhälsomyndigheten att fördela 3,5 miljoner kronor till Spelberoendes Riksförbund och Spelberoendegruppen.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om spelberoende behandlades senast i betänkande 2023/24:SoU11 Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2023/24:91).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar de uppdrag som Folkhälsomyndigheten har när det gäller att bl.a. göra insatser för att förebygga spelproblem. Det är även positivt att Spelinspektionen har fått i uppdrag att kartlägga de bakomliggande faktorerna till att ungas spelande ökar och hur sådant spelande finansieras samt följa utvecklingen av ungas spelande. Utskottet noterar också att Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett kunskapsstöd för spelförebyggande arbete som riktar sig till alla som har en roll i att förebygga spelproblem samt att Socialstyrelsen har tagit fram ett kunskapsstöd med rekommendationer som gäller stöd, vård och behandling av personer med spelmissbruk eller spelberoende om pengar. Vidare noterar utskottet att Folkhälsomyndigheten har beslutat att fördela medel till Spelberoendes Riksförbund och Spelberoendegruppen för 2024. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2024/25:1905 (V) yrkande 35, 2024/25:3055 (MP) yrkandena 110–114 och 2024/25:3110 (S) yrkande 79. Motionsyrkandena bör avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se bl.a. betänkandena 2022/23:SoU19 och 2023/24:SoU11. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. ANDTS-strategin, punkt 1 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 129 och avslår motion

2024/25:2616 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sedan 2010 hålls det folkhälsofrämjande nationella arbetet vad gäller alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak samman av en nationell strategi som regelbundet uppdateras. Den senaste uppdateringen av strategin gjordes 2022 då strategin utvidgades till att även omfatta spel. Den ANDTS-strategi som gäller nu löper till och med utgången av 2025, och vi anser att det är angeläget att regeringen påbörjar arbetet med en ny strategi för nästa period nu.

2. ANDTS-strategin, punkt 1 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2616 av Märta Stenevi m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motion

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 129.

Ställningstagande

Enligt Samsjuklighetsutredningen får den anhörige ofta agera kontaktperson och vårdare för den beroendesjuka, vilket innebär att den anhörige har svårt

att kunna leva ”sitt” liv med arbete och sociala kontakter. Trots att utredningen även tydligt pekar på att anhöriga spelar en stor roll i tillfrisknandet saknas ett tydligt anhörigperspektiv i ANDTS-strategin. Det är angeläget att det blir en del av arbetet inför en ny strategi för 2026–2029. Jag uppmanar regeringen att redan nu börja förbereda för detta, t.ex. genom att genomföra rundabords-samtal med anhörigföreningar och intresseorganisationer.

3. Alkohollagens krav på matservice och eget kök, punkt 2 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:314 av Erik Hellsborn (SD),

2024/25:506 av Anne-Li Sjölund (C),

2024/25:708 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1191 av Rickard Nordin och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkande 10,

2024/25:1780 av Carl Nordblom och Kristina Axén Olin (båda M),

2024/25:1899 av Anders Ådahl (C) yrkandena 1 och 2,

2024/25:2051 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,

2024/25:2416 av Oliver Rosengren m.fl. (M) yrkande 1,

2024/25:2781 av Sten Bergheden (M),

2024/25:3013 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 40 och

bifaller delvis motionerna

2024/25:2216 av Johanna Rantsi (M) och

2024/25:3187 av Bo Broman (SD).

Ställningstagande

Den nuvarande alkohollagstiftningen ställer krav på att det ska finnas mat och kök att tillgå vid alkoholförsäljning. I dag är det endast restauranger och miljöer som nattklubbar, sushibarer och drinkbarer, som har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen och erbjuder lagad eller på annat sätt tillredd mat, som kan få ett stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten. Jag menar att regeringen bör vidta åtgärder för att ta bort dessa krav.

4. Vissa ändringar i alkohollagstiftningen, punkt 3 (C)

av Christofer Bergenblock (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:313 av Erik Hellsborn (SD),

2024/25:1839 av Kristina Axén Olin m.fl. (M) och

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkandena 39, 41 och 42 samt

avslår motionerna

2024/25:1290 av Camilla Rinaldo Miller och Larry Söder (båda KD) och

2024/25:1855 av Kristina Axén Olin (M).

Ställningstagande

Är man hotellgäst idag är det inte alltid möjligt, beroende på kommunen, att medföra ett glas vin från baren till sitt hotellrum. Jag menar att det ska vara möjligt att få ta med sin alkoholdryck inom en och samma tillståndspliktiga verksamhet och vill därför att nödvändiga författningsändringar för detta ska utredas.

Den nuvarande tolkningen av alkohollagstiftningen innebär att blandning av drinkar i förväg har tolkats som tillverkning av spritdrycker, vilket är förbjudet för en aktör med serveringstillstånd. Det finns ingen logik bakom det utan det är ytterligare ett exempel på en förlegad alkohollag. Jag vill att det ska vara möjligt att förblanda drinkar för aktörer med serveringstillstånd.

Restauranger som bedriver catering kan idag få serveringstillstånd av en kommun men inte i en annan om inte en ansökan görs i båda kommunerna. Det skapar krångliga regler i en verksamhet som ofta kan gå utöver kommungränsen. Jag vill underlätta regelbördan och administrationen genom att låta serveringstillståndet följa med cateringaktören, samtidigt som den kommun där catering bedrivs fortfarande har tillsynsansvaret. Jag vill också att tillstånd för catering även ska få gälla utomhus.

Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

5. Främjandeförbud, punkt 4 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Ulrika Westerlund (MP) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 27 och

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 131.

Ställningstagande

I dag finns en möjlighet för företag att gå förbi alkoholmonopolet och främja handeln och förmedlingen av alkohol via t.ex. internet, direkt från försäljare till privatpersoner i Sverige. Den senaste stora utredningen på ANDTS-området har analyserat frågan och föreslagit att kommersiellt främjande av detaljhandel med och privatinförsel av alkoholdrycker ska förbjudas. Det föreslagna förbudet innebär att det inte blir tillåtet att genom förmedling av försäljning av alkoholdrycker påverka konsumenter till köp, exempelvis genom digitala varukorgar med vidarelussning till Systembolagets eller en utländsk säljares onlinebutik. Vi anser att regeringen bör gå vidare med utredningens förslag.

6. Alkoholens skadeverkningar, punkt 5 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 26 och

avslår motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 97.

Ställningstagande

Kunskapen om alkoholens inverkan på hälsan är relativt låg hos befolkningen, inte minst när det gäller den ökade risken att drabbas av cancer vid

alkoholkonsumtion. Jag anser att det offentliga behöver ta ett större ansvar för att förmedla kunskap till befolkningen vad gäller alkoholkonsumtionens inverkan på hälsan. Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag på en långsiktig plan med åtgärder för att motverka alkoholens skadeverkningar.

7. Alkoholens skadeverkningar, punkt 5 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 26 och
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 97.

Ställningstagande

Kunskapen om alkoholens inverkan på hälsan är relativt låg hos befolkningen, inte minst när det gäller den ökade risken att drabbas av cancer vid alkoholkonsumtion. Jag anser att det offentliga behöver ta ett större ansvar för att förmedla kunskap till befolkningen vad gäller alkoholkonsumtionens inverkan på hälsan. Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag på en långsiktig plan med åtgärder för att motverka alkoholens skadeverkningar.

De barn som i högsta grad berörs av alkoholpolitiken är de barn vars föräldrar har ett alkoholmissbruk. Att förhindra alkoholskador kan göra stor skillnad för hela barnets liv. Jag anser att regeringen bör ta initiativ till att uppmärksamma och förebygga alkoholskador hos nyfödda.

8. Narkotikautredningens betänkande, punkt 7 (S, V, C, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Christofer Bergenblock (C), Ulrika Westerlund (MP) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 8 och
2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 36.

Ställningstagande

Narkotikautredningen lämnade sitt slutbetänkande Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62) i oktober 2023. Utredningen ger flera förslag på hur en fortsatt restriktiv narkotikapolitik kan kombineras med ett effektivt narkotikaförebyggande arbete, en god missbruks- och beroendevård som innehåller insatser för skademinimering samt insatser för att ingen ska dö till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Vi välkomnar betänkandet och anser att regeringen snarast bör återkomma med en proposition baserad på det.

9. Narkotikapolitiken, punkt 8 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1356 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 7 och
avslår motionerna

2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 2 och

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Regeringen bör göra en grundläggande översyn av såväl tidigare som numera förd narkotikapolitik. Framtidens narkotikapolitik ska baseras på den senaste forskningen med ett fokus på skademinimering, snarare än på politiska nycker. På så sätt skapar vi en konkret och effektiv lagstiftning som i förlängningen räddar liv. Vi uppmanar regeringen att agera utifrån Narkotikautredningens uppmaningar och tillstyrker i synnerhet de förslag på åtgärder som syftar till förebyggande arbete, skademinimering och sammanställning av aktuell vetenskap.

10. Narkotikapolitiken, punkt 8 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna

2024/25:1356 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 7 och 2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att en beroendevård som är attraktiv för riskbrukare, har bra öppettider och specifika mottagningar för kvinnor och unga vuxna är nödvändig. Ett ofta eftersatt område är stöd i återhämtningen och integreringen i samhället efter en tids beroende. För att nå dit anser jag att målet för den svenska narkotikapolitiken bör ändras från ”ett samhälle fritt från narkotika” till ”ett samhälle med minskade skador av narkotika utifrån en restriktiv syn på narkotika”.

Kriminaliseringen av att bruka narkotika har medfört en repressiv syn på personer i beroende som har många negativa konsekvenser. I vårt samhälle utsätts beroende av narkotika för en enorm stigmatisering. De stämpas som brottslingar som ska straffas i stället för att få den vård på sjukhus eller behandling som de har rätt till. Regeringen bör utreda hur lagen om kriminalisering av eget bruk har inverkat på antalet missbrukare och brukare samt deras livskvalitet, hälsa och drogfrihet.

11. Kunskapscentrum m.m., punkt 9 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkandena 2, 16 och 20 samt avslår motion

2024/25:1477 av Anna Starbrink (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag vill se en narkotikapolitik som bygger på, utvecklas och vägleds av ny och aktuell kunskap och forskning. För att stärka möjligheterna till en sådan politisk utveckling som strävar mot att minska narkotikaanvändandet samt sjuklighet och dödlighet till följd av narkotikaanvändandet anser jag att regeringen bör inrätta ett nationellt kunskapscentrum för insatser mot narkotikarelaterade skador och dödsfall.

Maria Ungdom i Stockholm har lång erfarenhet av att hjälpa unga med missbruk, beroende och psykisk ohälsa. Deras framgångsrika arbetssätt har inspirerat andra kommuner att starta s.k. Mini-Marior. Regeringen bör återkomma med ett förslag om att göra Maria Ungdom i Stockholm till ett nationellt kunskapscentrum om ungas beroende för att bättre ta till vara på den kunskap och erfarenhet som finns samt utveckla vården, tillvarata ny forskning och samla kompetens.

Det finns ett stort behov av att hitta arbetssätt för att tidigt upptäcka om det finns ett begynnande eller utvecklat beroende bland unga. Vissa grupper av anställda inom kommuner, regioner, myndigheter och civilsamhället möter barn, unga och unga vuxna dagligen och kan därmed ha en viktig roll i att uppmärksamma problemen. Många behöver dock en ökad kunskap om risk- och skyddsfaktorer. Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en kartläggning av vilka yrkesgrupper som är i behov av kompetenshöjning när det gäller unga och missbruk för att sedan initiera en nationell utbildningssatsning för utpekade grupper.

12. Behandling av personer med missbruksproblem, punkt 10 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 12 och
avslår motion
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 120.

Ställningstagande

Det behövs en ökad kunskapsspridning om olika drogers inverkan och risker. Genom öppna mottagningar kan personer med beroende få information om exempelvis narkotika som innehåller substanser som är dödliga samt om hur de ska skydda sig från sjukdomar som är nära kopplade till droganvändning,

såsom hepatit och hiv. Sprutbytesmottagningar och hälsocentraler med brukarrum bör kunna spela en viktig roll för att erbjuda denna typ av upplysningar, men även andra delar av den öppna vården. Regeringen bör återkomma med förslag om att stärka tillgången till hälsoupplysningar för människor som brukar narkotika.

13. Behandling av personer med missbruksproblem, punkt 10 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 120 och avslår motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Det är svårt att som enskild förstå vilken behandling som olika behandlingsprogram innebär, ibland på specifika behandlingshem eller i öppenvård, och hur den förhåller sig till andra behandlingar. Vi menar att det är angeläget att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) får ett uppdrag om effekten av behandlingsprogram för missbruk för att göra kunskapsläget mer tydligt. Detta bör gälla oavsett om det handlar om alkohol, droger eller spelproblematik. Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

14. Förebyggande arbete mot missbruk bland unga, punkt 11 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 21.

Ställningstagande

Barn till missbrukare löper en mycket större risk än andra att inte klara av skolan samt att själva få ett beroende senare i livet. Förskolan och skolan måste sätta in insatser tidigt om de ser att ett barn mår dåligt eller inte hänger med. Barnavårdscentralerna och skolhälsovården måste stärka sitt samarbete med skolan och socialtjänsten. Regeringen bör återkomma med förslag om att ta fram nationella evidensbaserade metoder för barn och unga som är i riskzonen för att få ett beroende.

15. Försäljning av lustgas i berusningssyfte, punkt 12 (S, V, C, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Christofer Bergenblock (C), Ulrika Westerlund (MP) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2024/25:881 av Magnus Manhammar (S),
2024/25:1759 av Joakim Järrebring m.fl. (S),
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 137,
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 109 och
2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C) yrkande 34.

Ställningstagande

Med tanke på de allvarliga hälsoriskerna och den betydande klimatpåverkan som användning av lustgas medför är det nödvändigt att införa en striktare reglering av försäljning, distribution och användning av lustgas. Vi vill se en åldersgräns för inköp, krav på licens eller tillstånd för företag som vill sälja lustgas, ett förbud mot rekreationsanvändning samt en ökad tillsyn och kontroll. Vidare behövs nationella informationskampanjer riktade till ungdomar, skolor och föräldrar samt stöd till forskning om de långsiktiga effekterna av lustgasanvändning på både hälsa och klimat.

Den senaste utredningen inom ANDTS-området presenterade i mars 2024 sitt betänkande En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23). Utredningen föreslår en ny lag om lustgas som bl.a. förbjuder försäljning av lustgas till barn under 18 år. Vi anser att förslaget bör genomföras snarast.

16. Drogturism och import av narkotika, punkt 13 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 140.

Ställningstagande

Röster har höjts i Sverige och runt om i världen för att avkriminalisera eller legalisera vissa droger, särskilt cannabis. Till exempel har man i Tyskland nyligen valt denna väg, vilket innebär att avståndet till närmaste land från Sverige till en än större tillgång har kortats väsentligt. Kritikerna varnar för att den tyska lagstiftningen öppnar upp för en omfattande drogturism. För svensk del innebär det risker för än större import. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen noga bör följa utvecklingen i Tyskland vad gäller bruket av narkotika, ökad drogturism och ökad import.

17. Tobak och tobaksfria nikotinprodukter m.m., punkt 14 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkandena 133–135 och
avslår motion
2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Den senaste utredningen inom ANDTS-området har lämnat en rad förslag när det gäller tobaksfria nikotinprodukter. Bland annat föreslås att en förpackning med portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla minst 20 portioner. Vidare föreslås en högsta tillåtna nikotinhalt om 12 milligram per

gram samt ett langningsförbud för tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter. Vi anser att regeringen bör vidta åtgärder för att genomföra dessa förslag.

18. Tobaksförebyggande arbete m.m., punkt 15 (V, MP)

av Karin Rågsjö (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 99, 100, 102–104 och 108 samt

avslår motion

2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Sverige har ställt sig bakom Världshälsoorganisationens konvention för tobakskontroll, den s.k. tobakskonventionen. Konventionen tar upp åtgärder som enligt forskning och erfarenhet minskar tobaksbruket. Regeringen bör i högre grad införa åtgärder i enlighet med tobakskonventionen.

Enligt tobakskonventionens artikel 5.3 ska parterna vidta de åtgärder som konventionen tar upp för att skydda folkhälsopolitiken från tobaksindustrins inflytande. Australien är ett av de länder som infört nya riktlinjer för hur offentligt anställda och personer med offentliga uppdrag ska förhålla sig till tobaksindustrin. Jag anser att även Sverige bör ta fram riktlinjer utifrån artikel 5.3 i tobakskonventionen och göra dessa kända för allmänheten.

Vidare anser jag att ett totalt exponeringsförbud behövs för tobaksprodukter i butiker och på andra ställen. Exponering blir i sig en typ av dold reklam som triggar köplusten. Jag anser att regeringen bör lägga fram ett förslag om exponeringsförbud av tobaksprodukter, men även nikotinprodukter som lockar till bruk och nikotinberoende.

Ett antal länder har valt att införa neutrala paket på både tobak och nikotin och jag tycker det är dags att se över frågan även i Sverige. Folkhälsomyndigheten har i ett remissvar framhållit att införandet av neutrala förpackningar skulle få en positiv effekt ur folkhälsosynpunkt genom minskad konsumtion av tobaksvaror. Jag anser att frågan behöver utredas.

Det föräldrappror som initierats inom A Non Smoking Generation lyfter bl.a. upp behovet av ett barn- och ungdomsanpassat avvänjningsstöd. Jag instämmer i behovet. Det behöver finnas tillgängligt stöd för unga som trots sin ålder blivit beroende av tobaks- eller nikotinprodukter.

Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

19. Tobaks- och nikotinfria miljöer, punkt 16 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 106 och 107 samt

2024/25:3147 av Marie-Louise Hänel Sandström (M) och

avslår motion

2024/25:814 av Anna Wallentheim och Linnéa Wickman (båda S).

Ställningstagande

Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet har kommit med flera viktiga förslag för att minska risken för unga kopplat till alkohol, nikotin och lustgas. Ett bra och tydligt förslag är att säkerställa en rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid, något som A Non Smoking Generation också driver aktivt. Regeringen bör se till att förslaget snabbt blir verklighet. Det föräldraproppor som har initierats inom A Non Smoking Generation föreslår även en nikotinfri idrott och fritid. Vi anser att regeringen bör se över hur en sådan utveckling kan stödjas.

20. Reglering av vitt snus inom EU, punkt 17 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Carita Boulwén (SD), Leonid Yurkovskiy (SD) och Mona Olin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1463 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

I takt med att marknaden förändras har det vita, tobaksfria, snuset alltmer hamnat i politiskt fokus. Hot från EU har gjort gällande att vissa vill förbjuda det vita snuset inom EU, vilket vore oönskat och dumt. Vi tror på principen

om skademinimering och anser därför att det ur ett folkhälsoperspektiv är bättre att någon snusar (med eller utan tobak) än att någon röker. Vi menar att Sverige inom EU bör stå fast vid de principer om skademinimering som riksdagen slagit fast. Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

21. Spelberoende, punkt 18 (S)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Mikael Dahlgvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Karin Sundin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 79 och
avslår motionerna
2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 35 och
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 110–114.

Ställningstagande

Folkhälsomyndigheten pekar på att det finns ett samband mellan datorspel och problem med spel om pengar samt att vissa inslag i datorspel är särskilt problematiska i det perspektivet. Sambandet kan vara viktigt för arbetet med att förebygga problem med spel om pengar. Bland både kvinnor och män som spelade datorspel dagligen 2018 hade andelen med problemspelande ökat tre år senare. Regeringen bör vidta åtgärder med anledning av det anförda.

22. Spelberoende, punkt 18 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 35 och
avslår motionerna
2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 110–114 och
2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 79.

Ställningstagande

Sedan den 1 januari 2019 kan personer med svenskt personnummer själva anmäla avstängning från allt licensierat spel som kräver registrering enligt spellagen. I dagsläget finns det ingen insats som innebär att man i uppsökande syfte kontaktar de personer som har anmält sig i självavstängningsregistret för att erbjuda dem stöd och hjälp. Regeringen bör utreda hur uppsökande arbete kan bedrivas för att intensifiera arbetet med att nå spelberoende och erbjuda stöd.

23. Spelberoende, punkt 18 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkandena 110–114 och avslår motionerna

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V) yrkande 35 och

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 79.

Ställningstagande

Spelande som leder till beroende kan förstöra människors liv. Ett viktigt område där vi ser behov av stöttning är stödgrupper som t.ex. finns inom ramen för Spelberoendes Riksförbund. Jag ser gärna att regeringen på lämpligt sätt ser över frågan framöver för en hållbar struktur där så många stödgrupper som behövs kan bildas på ett rimligt sätt.

Hur barn och unga påverkas av föräldrars och andra närstående vuxnas spelande eller spelproblem är ett område där mer kunskap behövs för rätt insatser. Jag anser att Folkhälsomyndigheten behöver få ett tydligare uppdrag att undersöka hur barn och unga påverkas av föräldrars eller andra vuxnas spelande och spelproblem. Myndigheten bör också få i uppdrag att ta fram material till skolor som vill arbeta med preventiva insatser när det gäller spel.

Det är också angeläget att se över hur man kan säkerställa att personal inom psykiatri och beroendevård får utbildning i behandling av spelberoende. Kommunernas budget- och skuldrådgivning liksom Kronofogdemyndigheten kan också spela en roll när det gäller att informera och utbilda om ekonomiska risker med spel, och den skulle kunna förstärkas på lämpligt sätt. Hur detta ska kunna ske på bästa sätt bör ses över.

Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:46 av Martina Johansson (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla varor som produceras på en gård ska få säljas på gården och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:185 av Catarina Deremar (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra bruket av nikotin och tobak och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:313 av Erik Hellsborn (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa förbudet mot färdigblandade drinkar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:314 av Erik Hellsborn (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa krav på kök och servering av mat för servering av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:506 av Anne-Li Sjölund (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa kravet på matservering i samband med alkoholservering samt kravet på eget kök i anslutning till serveringsstället och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:559 av Angelica Lundberg (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt höja åldersgränsen för inköp av cigaretter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det olagligt att köpa ut, sälja eller ge bort cigaretter till en person yngre än den gällande åldersgränsen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:570 av Björn Tidland (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda tillverkning och försäljning av röktobak i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:594 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade öppettider på Systembolaget och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:613 av Dennis Dioukarev m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida starköl ska tillåtas säljas och konsumeras vid utvalda sektioner under vissa idrottsevenemang och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:620 av Rasmus Ling (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer flexibel alkohollag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:696 av Eric Palmqvist och Ann-Christine Frohm (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för inköp av alkoholhaltiga drycker till 18 år och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:708 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa kravet på matservering för att få servera alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:814 av Anna Wallentheim och Linnéa Wickman (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en explicit bestämmelse i tobakslagen som förbjuder rökning på balkonger, uteplatser och andra gemensamma utomhusområden i flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:881 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa striktare reglering och tillsyn av försäljning, distribution och användning av lustgas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:949 av Jytte Guteland och Kadir Kasirga (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett förbud mot alkoholreklam i sociala medier och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1084 av Joanna Lewerentz och Carl Nordblom (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att möjliggöra försäljning av lågalkoholhaltiga drycker i livsmedelsbutiker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över den övre gränsen för hur hög alkoholhalt dessa drycker får innehålla och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1191 av Rickard Nordin och Niels Paarup-Petersen (båda C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kravet på mat vid alkoholservering och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1195 av Niels Paarup-Petersen (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för att köpa alkohol på Systembolaget bör sänkas från 20 år till 18 år och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1197 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet för Systembolaget att sälja alkoglass och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet för Systembolaget att sälja kyld dryck och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1203 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekter på hälsa och samhälle i samband med legalisering av cannabis i Sveriges grannländer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1205 av Niels Paarup-Petersen (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på det förebyggande missbruksarbetet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förutsättningslöst utvärdera effekterna av dagens lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av injektionsrum och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om personer ska kunna fortsätta i behandling trots fortsatt användande av droger och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1290 av Camilla Rinaldo Miller och Larry Söder (båda KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda alkohollagen gällande att tillåta pausservering före och efter en föreställning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1356 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda de potentiella effekterna av att implementera krav på hälsoriskupplysning på alkoholprodukter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att inrätta kunskapscenter som ska fungera som ett viktigt stöd till länsstyrelsernas ANDTS-samordnare, det nationella ANDTS-kansliet och Folkhälsomyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att begränsa otillbörlig marknadsföring av alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för ökad kunskapsspridning om alkoholmissbruk och riskkonsumtion bland unga och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att stärka arbetet med att motverka narkotikarelaterade dödsfall i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör stärka arbetet med att motverka förekomsten och spridningen av nättdroger och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av den förda narkotikapolitiken och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i nästa ANDTS-strategi bör finnas ett skadereduceringsperspektiv även för tobaks- och nikotinprodukter liksom det gör på alkoholens område och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en ny oberoende utredning om skadeverkningar av olika tobaks- och nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det spelförebyggande arbetet, särskilt bland barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör kontrollera att kommuner och regioner arbetar med stödjande och spelförebyggande åtgärder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1364 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa diagnosen sex- och kärleksberoende som en beroendesjukdom och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1450 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1463 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska motverka alla förslag som syftar till att förbjuda tobaksfritt snus och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1477 av Anna Starbrink (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att granska narkotikarelaterade dödsfall i syfte att bygga kunskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skadereducerande insatser i narkotikapolitiken och beroendevården och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1616 av Martina Johansson och Elisabeth Thand Ringqvist (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda förutsättningarna för att alkoholtillstånd som godkänts i en kommun även ska gälla i en annan kommun och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1759 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en åldersgräns på 18 år för försäljning av lustgas till privatpersoner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1780 av Carl Nordblom och Kristina Axén Olin (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för slopat krav på matservering för att verksamheter ska kunna beviljas stadigvarande eller tillfälliga serveringstillstånd riktade mot allmänheten eller slutna sällskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1837 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en ändring i 8 kap. 19 § alkohollagen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1838 av Kristina Axén Olin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att göra Stockholm till testkommun för mer tillgängliga systembolag i enlighet med motionen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1839 av Kristina Axén Olin m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att tillåta servering av färdigblandade drinkar på restauranger och barer och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1855 av Kristina Axén Olin (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gemensamma serveringsställen för närliggande verksamheter med serveringstillstånd, innebärande geografiska alkoholtillstånd, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1899 av Anders Ådahl (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa kravet på att kunna servera mat vid alkoholsvering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på eget kök i anslutning till serveringsstället och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1905 av Karin Rågsjö m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet för den svenska narkotikapolitiken bör ändras till ”Ett samhälle med minskade skador av narkotika utifrån en restriktiv syn på narkotika” och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inrätta ett nationellt kunskapscentrum för insatser mot narkotikarelaterade skador och dödsfall i syfte att minska narkotikaanvändandet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur lagen om kriminalisering av eget bruk har inverkat på antalet missbrukare och brukare samt deras livskvalitet, hälsa och drogfrihet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att öka tillgången på naloxon utifrån Socialstyrelsens rapport och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en proposition baserad på betänkandet Vi kan bättre! Kunskapsbaserad narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus (SOU 2023:62) och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning av behovet av och förutsättningarna för brukarrum, och om lämpligt föreslå ett pilotprojekt som sedan utvärderas, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att stärka tillgången till hälsoupplysningar för människor som brukar narkotika, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en kartläggning av vilka yrkesgrupper som är i behov av kompetenshöjning angående unga och missbruk för att sedan initiera en nationell utbildningssatsning för utpekade grupper och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att göra Maria Ungdom i Stockholm till ett nationellt kunskapscentrum om ungas beroende och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att ta fram nationella evidensbaserade metoder för barn och unga som är i riskzonen för att få ett beroende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram en nationell informationsinsats om alkoholkonsumtionens inverkan på hälsan, såsom den ökade risken för cancer, och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag på en långsiktig plan med åtgärder för att motverka alkoholens skadeverkningar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en lagändring om främjandeförbud för distanshandel av alkohol och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda införandet av restriktioner mot kommersiell förmedling av alkohol som riskerar att undergräva detaljhandelsmonopolets rättsliga ställning och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram förslag på hälsotexter på alkoholprodukter och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att utreda ett eventuellt förbud mot smaksatt tobaksfritt snus på liknande premisser som förbudet mot smaksatta vätskor avsedda att konsumeras genom e-cigarettor och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om s.k. dold försäljning av tobak utifrån förslaget i SOU 2016:14 och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att kontinuerligt höja åldersgränsen för att köpa cigaretter, enligt det förslag som tagits fram i Storbritannien, och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur uppsökande arbete kan bedrivas för att intensifiera arbetet med att nå spelberoende och erbjuda stöd och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1969 av Fredrik Saweståhl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en fortsatt modernisering av svensk alkoholpolitik och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2051 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över matkravet och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att förenkla regleringen av serveringsytor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2065 av Stina Larsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka gårdsförsäljning av öl, vin och cider och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa gårdsförsäljning utan volymbegränsning av gårdens årliga produktion och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa gårdsförsäljning utan volymbegränsning för den enskilda kunden vid varje köptillfälle och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2073 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta försäljning av öl och vin i licensierade livsmedelsbutiker och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2119 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att tillåta försäljning av öl och vin i landsbygdsbutiker och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2216 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad alkohollag och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2243 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen genom ägardirektiv till Systembolaget AB ska säkerställa att försäljning av plastpåsar i fysiska butiker till kunder återupptas och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2311 av Jytte Guteland och Mattias Vepsä (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att tillsätta en utredning med målsättningen att införa hälsovarningar på alkoholprodukter och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2325 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa standardiserade och neutrala förpackningar för alla nikotinprodukter i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga och intensivfiera utbildningskampanjer riktade mot ungdomar och deras vårdnadshavare om de hälsomässiga riskerna med nikotin och tobaksprodukter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att successivt sänka nikotinhalten i alla tobaksprodukter till minimala nivåer och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda smaksättning av alla nikotinprodukter, inklusive e-cigarett och snus, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2416 av Oliver Rosengren m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för slopat krav på matservering för att kunna beviljas stadigvarande serveringstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att tillåta takeaway-försäljning av alkohol och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att ge lagstöd för hemleverans av alkohol och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna att införa självreglering av serveringstid och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att förenkla regleringen av serveringsytor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta s.k. gårdsförsäljning, på sikt utan restriktioner i fråga om kvantitet och reglering kring förkovran, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett slopande av bildregeln och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2547 av Marie Nicholson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar och möjligheter att göra en översyn av hur alkohollagens bildregel kan uppdateras och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2616 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att anhörigperspektivet får en tydlig plats i arbetet med strategin för ANDTS-politiken 2026–2029 och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2676 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ett tillstånd från godkänd utbildning ska gälla i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2776 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2778 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ordna det så att ett utskänkningstillstånd som gäller i en kommun eller för en restaurang också bör kunna gälla i andra kommuner och i alla restauranger som restaurangägaren etablerar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2781 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om möjligt se över alkohollagen i syfte att ta bort kravet på kök och servering av mat och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att snarast tillåta gårdsförsäljning av alkohol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3013 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att slopa kravet på matsservering i samband med alkoholförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avskaffa Systembolagets monopol och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3018 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av dold tobaksförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av krav på att kunna uppvisa id vid tobakskonsumtion och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3022 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

129. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja arbetet med en ny ANDTS-strategi för perioden efter 2025 och tillkännager detta för regeringen.
130. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för nästa ANDTS-strategi införa ett nationellt mål för dödlighet kopplat till missbruk och tillkännager detta för regeringen.
131. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra förslaget från utredningen SOU 2024:3 om ett förbud mot kommersiellt främjande av detaljhandel med och privatinförsel av alkoholdrycker och tillkännager detta för regeringen.
132. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett rökfritt Sverige till 2025 och tillkännager detta för regeringen.
133. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter ska innehålla minst 20 portioner och tillkännager detta för regeringen.
134. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en högsta tillåtna nikotinhalt om 12 mg per gram i portionsförpackade tobaksfria nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
135. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett langningsförbud för tobaksvaror, e-cigarett, påfyllningsbehållare och tobaksfria nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
136. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av förutsättningarna för att förbjuda smaktillsatser i vitt snus och tillkännager detta för regeringen.
137. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny lag om lustgas som bl.a. förbjuder försäljning av lustgas till barn under 18 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
138. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det långsiktiga målet för den svenska narkotikapolitiken bör ligga fast och tillkännager detta för regeringen.
139. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda för- och nackdelar med brukarrum och drug checking och tillkännager detta för regeringen.

140. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att noga följa utvecklingen i Tyskland vad gäller bruket av narkotika, ökad drogturism och ökad import och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3055 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

97. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om initiativ för att uppmärksamma och förebygga alkoholskador hos nyfödda och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda varningstexter på alkoholförpackningar och tillkännager detta för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad införa åtgärder i enlighet med tobakskonventionen och tillkännager detta för regeringen.
100. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda folkhälsopolitiken från tobaksindustrins inflytande genom att ta fram riktlinjer utifrån artikel 5.3 i tobakskonventionen och tillkännager detta för regeringen.
102. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett exponeringsförbud för tobaks- och nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
103. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om neutrala paket och tillkännager detta för regeringen.
104. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur lagstiftningen kan skärpas så att barn och unga, men också vuxna, ska slippa utsättas för reklam och marknadsföring av tobak och nikotinprodukter och tillkännager detta för regeringen.
106. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nikotinfri skoltid och tillkännager detta för regeringen.
107. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nikotinfri idrott och fritid och tillkännager detta för regeringen.
108. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett barn- och ungdomsanpassat avvänjningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
109. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att en reglering angående lustgas snarast kommer på plats och tillkännager detta för regeringen.
110. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en hållbar struktur för stödgrupper och tillkännager detta för regeringen.
111. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till Folkhälsomyndigheten att undersöka hur barn och unga påverkas av föräldrars och andra nära vuxnas spelproblem och tillkännager detta för regeringen.

112. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till Folkhälsomyndigheten att ta fram material till skolor som vill arbeta med preventiva insatser i fråga om spel och tillkännager detta för regeringen.
113. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur utbildning i behandling av spelberoende för personal inom psykiatri och beroendevård kan säkerställas och tillkännager detta för regeringen.
114. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunernas budget- och skuldrådgivning och Kronofogdemyndighetens möjliga roll i att kunna informera och utbilda om ekonomiska risker med spel och tillkännager detta för regeringen.
117. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagändring så att det blir möjligt att pröva och samtidigt låta beforska brukarrum och tillkännager detta för regeringen.
119. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan om ett nationellt kompetenscentrum för ANDTS-frågor och tillkännager detta för regeringen.
120. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag till Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) om effekten av behandlingshem och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3110 av Lawen Redar m.fl. (S):

79. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problemspelande och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3147 av Marie-Louise Hänel Sandström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förutsättningar och möjligheter gällande en tobaksfri skoltid och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3166 av Christofer Bergenblock m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kommunernas och regionernas förutsättningar att nå målen i ANDTS-strategin och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör lägga fram de författningsförslag och övriga förslag som behövs för att begränsa tillgången till lustgas i enlighet med förslagen i betänkandet En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör lägga fram de författningsförslag och övriga förslag som behövs utifrån vad som framkommit i den s.k. Narkotikautredningen (SOU 2023:62 Vi kan bättre! Kunskapsbaserad

- narkotikapolitik med liv och hälsa i fokus) och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att före mandatperiodens slut utreda om s.k. brukarrum bör inrättas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att genomföra en bred översyn av alkohollagen i syfte att modernisera den och tillkännager detta för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda författningsändringar som gör att alkohol kan medföras av gästen mellan olika platser med serveringstillstånd inom samma verksamhet, t.ex. mellan baren och rummet på ett hotell, och tillkännager detta för regeringen.
 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på matservering och eget kök för att få servera alkohol och tillkännager detta för regeringen.
 41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga alkohollagstiftningen så att det framgår att det är tillåtet att förblanda drinkar på ställen med serveringstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
 42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda författningsändringar kring alkoholservice vid cateringverksamhet som innebär att ett beviljat tillstånd för catering ska vara giltigt även utanför den tillståndsgivande kommunen samt att tillstånd för catering även får gälla utomhus och tillkännager detta för regeringen.
 43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Systembolagets informations- och forskningsuppdrag bör flyttas till en lämplig myndighet med folkhälsokompetens och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3187 av Bo Broman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn och modernisering av den svenska alkohollagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
19. Motioner som bereds förenklad		
2024/25:46	Martina Johansson (C)	2
2024/25:185	Catarina Deremar (C)	
2024/25:559	Angelica Lundberg (SD)	1 och 2
2024/25:570	Björn Tidland (SD)	
2024/25:594	Josef Fransson (SD)	
2024/25:613	Dennis Dioukarev m.fl. (SD)	
2024/25:620	Rasmus Ling (MP)	5
2024/25:696	Eric Palmqvist och Ann-Christine Frohm (båda SD)	
2024/25:949	Jytte Guteland och Kadir Kasirga (båda S)	
2024/25:1084	Joanna Lewerentz och Carl Nordblom (båda M)	1 och 2
2024/25:1195	Niels Paarup-Petersen (C)	
2024/25:1197	Niels Paarup-Petersen (C)	1 och 2
2024/25:1203	Niels Paarup-Petersen (C)	1
2024/25:1205	Niels Paarup-Petersen (C)	1, 2, 6 och 7
2024/25:1356	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	1–6, 8, 9, 11 och 12
2024/25:1364	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	9
2024/25:1450	Tobias Andersson m.fl. (SD)	5
2024/25:1616	Martina Johansson och Elisabeth Thand Ringqvist (båda C)	
2024/25:1837	Kristina Axén Olin m.fl. (M)	
2024/25:1838	Kristina Axén Olin (M)	
2024/25:1905	Karin Rågsjö m.fl. (V)	5, 11, 25 och 28–32
2024/25:1969	Fredrik Saweståhl (M)	
2024/25:2051	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1 och 3
2024/25:2065	Stina Larsson m.fl. (C)	1–3
2024/25:2073	Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)	
2024/25:2119	Lars Beckman (M)	
2024/25:2311	Jytte Guteland och Mattias Vepsä (båda S)	
2024/25:2325	Joakim Järrebring m.fl. (S)	4
2024/25:2416	Oliver Rosengren m.fl. (M)	2–7
2024/25:2547	Marie Nicholson m.fl. (M)	
2024/25:2676	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2024/25:2776	Sten Bergheden (M)	
2024/25:2778	Sten Bergheden (M)	
2024/25:2978	Markus Wiechel m.fl. (SD)	8
2024/25:3013	Markus Wiechel m.fl. (SD)	2
2024/25:3018	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2024/25:3022	Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)	130, 132, 136, 138 och 139

2024/25:3055	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	98, 117 och 119
2024/25:3166	Christofer Bergenblock m.fl. (C)	33, 37, 38 och 43
